

Kuulsad mulgid

Koostanud Mati Laane

Karksi khk lk. 1, Tarvastu khk 5, Helme khk. 9, Tuhalaane 13, Paistu khk. 15, Halliste khk. 23

Karksi khk.

Christjan Arro (25.01.1885 Polli v. Arukse t. – 21.04.1942 küüditatuna 1941.a. Sverdlovski obl.) õppis Königsbergi Ü-s, praktiseeris Taanis, pidas 1913-st Abja v. Palu t.. 20 aastat Halliste Põllumeeste Seltsi esimees, eesti Maarahva Liidu asutajaid, Pärnu Maakonna saadik Eesti Maanõukogus ja I ja II Riigikogus, 1923 a. III Üleriigilise Põllumeeste Kongressi juhte.

18/19 saj vahetusel oli Pöögles ja Taagepera mõisad mõlemad Friedrich Joachim von Oettingeni omanduses ja rahvast vahetati nende mõisate vahel palju. 1799 suri Taagepera Sõnni t. peremees ja uueks peremeheks viidi Pöögles Erdol Matsi poeg Mert (1766-1820), OO Tiiu. Merdi poeg Mats (24.04.1792 Pöögles Erdol – 02.12.1847 Taagepera Sõnni t.) sai Sõnnil 1826 perekonnanime **Erdell** (Erdell) sünnitalu järgi. 1830. aasta paiku, olles Taagepera mõisa kubjas, rentis (või ostis pandi) **Mats Erdell** Helme khk. Patküla mõisa. Mõnede uurijate järgi on Mats sündinud Pöögles mõisniku v. Oettingeni toatüdruku Tiio pojana, tegelikult isaks olnud mõisniku sõber Karl v. Staden Riias). 1833. aastal sai ta Tihemetsa von Stryki abil Roobe pantmõisnikuks. Mats elas oma perega Taagepera Sõnni talus, kus ka suri ja maeti Ala kirikumäe kalmistule ning tema mälestuseks on püstitatud hauale omapärane kabel. Mats OO Abja Atika k. Rahandi Henu ja Mai (Polli Märdi tr.) tütre Kert Mõns'iga (1783-1858), neil oli 4 poega ja 3 tütar. 1867a. ostis Matsi poeg **Hans Erdell** (1819) Roope mõisa päriseks ja temast sai esimene eesti soost rüütlimõisa omanik. Ta OO baltisakslase Emilie Juliane Franken'iga Taageperalt, neil oli 7 poega ja 2 tütar. 2. poeg Ernst Victor (1857-1929) õ. TÜs 1873-83 filoloogiat ja töötas Revali Gümnaasiumis õppejõuna. 3. poeg **Paul Eugen** õ. TÜs 1876-78 juurat, päris Roope mõisa ja OO baltisakslase Olga Marie Warncke'ga Vana-Karistest. 6. poeg Hans Hermann Joseph (1867) õ. TÜs 1887-st meditsiini. Ka Hansu noorim vend Friedrich õ. 1843-47 TÜs arstiteadust aga suri tudengina. Hansu vanem vend Johann (1817) proovis samuti pantmõisnik olla, esines Joachimi nime all, OO baltisakslasega, 7 last sündisid igaüks ise paigas. Kõik Matsi pojad ja nende lapsed olid kirikus saksa pihtkonna liikmed, tütreid olid vähemalt leerini eesti pihtkonnas. Paul Eugeni 4. laps poeg Hans Woldemar (1902) tuli pärast laulatust 1926 vanaisade talusse Sõnnile, kus sündis 2 poega.

Jaak Hünerson 1874. Karksi v. Mäekülas Viira t. Marguse ja Anne p. Õppis Soomes põllumajandust, oli 1901-st Venes Taganrogi kub. mõisavalitseja, oo 1911. tuli tagasi 1921, algul Järvamaal Võhmuta v., siis Tuhalaane v. Üks silmapaistvamaid vanavarakogujaid, Karksis kõige silmapaistvam, Juhan Kuusik, kes oli teine kuulus sel alal, teenis Hurda üleskutse ajal 1888 Hünersoni talus Viiral. Noorem vend **Jaan Hünerson** (04.02. 1882 Karksi v. t. – 03.05. 1942 Sverdlovski obl. Severouralski laagris), õppis 1906-07 Königsbergi Ülikoolis ja 1907-12 Bonn's Poppelsdorffi Põllumajanduse Akadeemias, 1927-st cand. agr. 1911-18 "Põllutöölehe" toimetaja, 1920-39 ajakirja "Põllumees" toimetaja, 1911-st Põhja-Liivimaa Põllumeeste Keskseksi sekretär, Eesti Maarahva Liidu asutajaid, selle Põllumeeste Kogude esindaja Asutavas Kogus ja Riigikogus, 1927-28 siseminister, 1929-31 haridus- ja sotsiaalminister, 1931-32 esialgu sise- ja kohtuminister, hiljem põllutööminister, 1924-33 Eesti Põllumeeste Keskseksi peasekretär.

Ella (H)Ilbak 31.10.1895 Karksi Pöögles Saksaveski – 08.08.1997 Pontiac, Michigan USAs. Isa Juhan Halliste Vana-Kariste Tekki t., ema Tiina Karksi Polli Nuuda ja Kiisa talude Jõgidest, kelle isa Juhan ostis Pöögles Saksaveske. Tiina ema oli neiuna Tiina Univer Metstarelt, keda mäletatakse kui väga ilusat inimest. Eesti I rahvusvahelise kuulsusega tantsijanna. Õppis tantsimist Peterburis ja Pariisis, esines Euroopas. Kirjutas tantsu- ja muusikoloogilise-käsitlusi, ilmunud autobiograafiline teos. Maetud (ilmselt urn) Metsakalmistu teatrirahva ossa kabelitee äärde. Elas peaaegu 102 aastaks.

Kuulo Kalamees 15.04.1934 Tartus, hariduselt TRÜ botaanik, mükoloogiadoktor, TRÜ professor, parim söögiseente teadlane ja parimate seeneraamatute autor, Kuulo isa Aleksander sündis Tsirguliinas, kuhu tema isa Margus (1860-1944) oli Pollist välja rännanud ja talu muretsenud, Aleksander Kalamees (1897-1987) lõpetas Berliini Kehalise Kasvatuse Ülikooli ja oli Tartu Ü. õppejõud 1928-38 ja 1944-57, 5 varasemat põlvkonda on Karksi Polli alt, sh. Marguse I poeg, kuulsaim sugupuude uurija **Juhan Kalamees**, sünd 1892, kes ülikooli tudengi uurimustööna kirja pannud Polli valla 60 suguvõsa genealoogilised materjalid, mis tegelikult pärinevat Polli vallakirjutajalt Nikolai Veevolt, Nikolai Veevo isa õde Kadri oli Juhan Kalamehe ema, Juhan ja Nikolai olid nõod. See Kalamehe nimi on pandud Pollis 1826a

Antoni Kalamees asutas Karksis uue, päikesekumardajate usulahu. Artikkel Vaba Maa 23.01.1935, lk.5. "Puusärgikaupmees asutas uue usulahu, mis peab ainsaks jumaluseks päikest" Mait Taltsi viide artiklile "Veidi valgust hämarohtadele Vend Vahindra elus", lk. 95 joonealusel. Aadressil: <http://muuseum.viljandimaa.ee/aastaraamat/2003/talys.pdf>.

Jaak Kivisäk 24.02.1870 Karksi Vilsti t., isa pm. Jaak, ema Ann (Sulg). Hiljem Karksi v. Kulli t. omanik, (Soome eeskujul) Lapua liikumise juht Karksis ja kogu Eestis. Arendas karjapidamist, sookultuuri, aiandust. Laulis kooris, liivakivi karskusseltsi asutaja- ja auliige, Karksi Põllumeesteseltsi asutaja ja esimees 1918-36, Karksi tulekindlustusseltsi esimees 1918-st, Karksi Põllumeeste Kogude esimees 1922-34, Karksi Linaharijate Ühingu esimees 1925-st, Linavabriku ühingu asutaja ja esimees, Karksi vallavolikogu esimees (1891-st) ja vallavanem enne Ilmasõda. OO 1925 Tiiu Ennok

Juhan (ristitud Johannes) Kuk (13.04.1885 Käru mõisa all. – 1945 tapet. Venes) mulk niivõrd, kuivõrd isa Jürri Kuk sündis 1852a. Karksis Pilgo-Jaagu t. peremehe Jürri Kuke 3. lapsena, 2. pojana, I poeg Jaak jäi Pilgo Jaagu peremeheks, Jürri koos isaga, noorem vend Margus ja õde Reet, kes oli abiellunud Karksis Jüri Kanteriga, rändasid kõik 1872a välja Simuna khk. Käru mõisa, (Käru vald ühendati hiljem Salla vallaga), kust ostis Rahivere talu. Jüri Kuk laulatati 1874a. Simuna kirikus naabertalus 1855 sünd Tina Pedro'ga Kärust, kes oli Peetri Gottliebi tr., Jürri ja Tinal oli 3 tütart ja 3 poega, noorim poegadest ja 5s lastest oli Johannes. Pärast kohalikke koole lõpetas 1910 Riia Polütehnikumi, väidetavalt Iseseisvusdeklaratsiooni teksti autor, tööerakondlane, 1918-21 mitmel korral minister, 1921-22 Riigikogu esimees, 1922-23 Riigivanem, 1923-24 ja 1926-30 Eesti Tarvitajateühisuste Keskühisuse juhataja, 1924-26 Eesti Panga president ja 1931-40 Balti Puuvillavabriku direktor. Juhan Kukel oli 2 poega Helmi Task'iga (1887 Pühajärvel, suguvõsa Helmest), kes oli 1910a. IX OO Peter-Voldemar Epler'iga (1885 Tartus), kuid vastavalt tollastele tsaariaegsetele seadustele ei saanud kuidagi lahutust. Helmi abieliu P-V. Epleriga lahutati Konsistooriumi otsusega 1921a., kuid oma mehe juurest abieliu ajal teise mehe juurde läinud naine ei saanud uuesti abiellumise luba ning lapsed pidid jääma ema I abikaasa lasteks. Poeg Naatan (1914-1967) õ. TÕs majandust, mille lõpetas ikka veel Peter Epleri pojana, kuigi oli oma Epleri nime saanud muuta Kuk'eks lihtsalt eestistamise teel. Naatan oli II Ilmasõjas Untersturmführer, suurtükiväe ohvitser, 1945-55 Siberis laagris. Perekonnal oli ma maja Öie tänaval Nõmmel.

Peeter Kurvits 07.11.1891 Polli-Lilli saeveskis -10.02.1962 Tallinnas, maet. Rahumäele. Isa Jaan, sünd 1861 Karksi Sõrmuse t., ema Reet, neiuna Kals, sünd 1862 Karksi Laane-Jaagul. Vabadussõjas kitsarööpmeliste soomusrongide staabiülema. 1933a. 5 kuud majandusminister Tõnissoni valitsuses, Krediidipanga esimees. Oli Siberis laagrites ja asumisel 1941-1956, pääses eluga tagasi.

Hans Kõiva 08.11.1905 Polli Kase t.-1964, isa Kase t. peremees Henn, ema Reet 1867 (Jaak Kivisäki tr.). Õ välismaal linatöötlemist, 1935a Vändra Linavabriku ehitaja ja juhataja (hilisema Vändra "Mistra" hoone),

samal 1935a. eraldas oma isatalust maa ja ehitas Kase Linavabriku (nõuka ajal "Norma" puitmänguasjade tootmise tsehh, 1975 liideti Tartu Plastmasstoodete katsetehasega) Karksi Nuias.

Jaan Lukas 24.10.1892 Karksi v. – 08.05.1953 Taišeti vangilaagris. Ristitud Karksi-Nuia Õigeusu koguduses Ivaniks, isa Mark Petrov, ema Jekaterina Georgijeva. 1936 Võru-Petseri Kaitseringkonna staabiülem asetäitja, 1939 I jalaväe rügemendi ülem, 1940 lõpetas TÜ juura alal, 1842 Frunze nim. Sõjaväeakadeemia õppejõud, 8. Eesti laskurkorpuse staabiülem, 7. Eesti Laskurdiviisi 300. Laskurpolgu komandör, 1943a. kindralmajor 1946-1950 TPI sõjanduskateedri juhataja.

Ain Lutsepp 06.05.1954 Tallinnas, "Kevade"-filmi Tõnisson, õ. näitlejaks, olnud Draamateatri näitleja, 2008-st Teatriliidu esimees, hiljem EV parlamendis. Nimi pant Pollis, suguvõsa pärineb Karksi Polli alalt. Sugupuud olen teinud enne-Põhjasõja aegsesse aega, 6 põlve eellasi elas Karksi khk-s, neist viimased põlvkonnad Nuuda, Kiisa ja Lutsepa/Polli taludes. 15.05.1848 Nuudal sündinud Hans ristiti 20.05. Viljandi Õigeusu koguduses Antoni'ks, rändas välja Hellenurme, elas Nõos, järglased elasid Simuna khk-s, poeg August Julius 1878 oli Aini vanaisa. Mul (M.L.) on Nuuda taluga isiklik seos, sest minu vanaema Kadri isa Tõnis Siirak ostis Nuuda talu Polli mõisalt vabaks, minu vanaema sündis seal ja minagi, kuigi mu isa Edgar ehitas 1937-39 Nuuda talu maale väikese omaette Kopli talu, hakates seal aednikuks. Mina kasvasin Nuuda Kopli talus.

Ella Marie Murrik-Vuolijoki 1886-1954, õieti sündis Ella Murrik Ala kõrtsis Helme khk-s ja kasvas Valga linnas. Ta isa vanemad (Murriku Murrikud ja Tindi Tõrvandid) olid Karksi vallast Ainest, emaisa (Kokamägi) oli küll sündinud Karksis, kuid suguvõsa pärineb Taageperast ja olid Taagepera Lupe talu omanikud, emaema (Ann Ermas) oli Abja Reieri Kaarli tr. Soome-Eesti tuntuim nais-näitekirjanik ja ilmselt ajaloo kuulsaim Eestist, igal juhul Mulgimaalt pärit naisterahvastest üldse, lõpetas 1908 Helsinki Ü., omas Soomes 460ha Marlebäck'i mõisa, metsatööstur ja rikas ärinaine, 1943 mõisteti spionaazi-süüdistusel eluks ajaks vangi, oli üks talvesõja rahuläbirääkimiste võtmeisikuid, vabanes 1944, 1945-49a Soome Yleisradio direktor, 1946-48 Eduskunna liige, väimees Sakari Tuomioja oli Soome peaminister ja ÜRO esindaja Küprosel, tütrepoeg **Erkki Tuomioja** on olnud Helsinki linnapea ja Soome välisminister. Ella Marie õde Salme Annette (1888-1964) oli algul (alates 1913) hilisema Soome haridus- ja kohtuministri Heino Pekkala (1887-1956) naine ja pärast lahutust Inglismaa Kompartei ühe rajaja Rajani Palme Dutt'i naine (alates 1922). Ella abikaasa Sulo Ilmio Vuolijoki oli Otto W. Kuusise kaastöeline ja Soome Sotsialistliku Tööraha Partei asutaja, istus kaua vangis ja sunnitööl, mehevend Väino Vuolijoki (1872-1947) oli 3x Eduskunna esimees, Soome saadik Berliinis 1927-33 ja Oslos 1933-40

Lähematest Ella sugulastest ja tuttavatest elas Karksis Aino Israel (Karutsi), kes elas ka mõned kuud Ella juures Soomes. Aino poja Hansu poegadest **Olavi** on olnud EV Vanglate peadirektor, **Jaak** on Nuias Gümnaasiumi direktor (2012) ja **Märt** kergetõustikus maailma tipptegija (kettaheite MM 4. Koht)

Jaan Roots 01.03.1860 Polli mõisas kupja pojana – 03.02.1935 Nuias, Jaani isa Jaan tuli Polli mõisa kupjaks 1859a. Viljandi khk. Karulast, ema Reet (1835). Tartu Hollmanni seminari kasvandik, alates 1877 Polli Longi algkooli juhataja, Eesti nüüdisaegse mesinduse alusepanijaid, mitme tarutüübi autor, tegevmesinik 58 aastat, ja mesindusõpetaja. Poeg **Jaan Roots** (jun.) 08.10.1908 Longis – 27. 09.1967, õppis TUs Põllumajandust ja Erlagenis mesindust, Eesti juhtiv mesindustegelane, ajakirjade "Mesindus" ja "Aed ja Mesila" toimetaja.

Georg Rosenberg 30.11.1837 Kolga-Jaani khk.kirikumõisa Anti t. peremehe Hansu ja Malle p., +1903, ristitud Jürri, vendade Saebelmannide õemes, nendest lapsena isata jäänud August Friedrichi kasvataja, juhendaja ja abistaja, kuna elati ühes peres. C.R.Jakobsoni kursusekaaslane ja sõber Zimse seminaris Valgas, Karksi köster **1864-1903**, **1861-67** Halliste ja Karksi Kihelkonnakoolide juhataja, 1865-79 Karksi-Polli-Pöögla valdade kirjutaja kuni August Kitzbergini, **1873-93** Karksi KhkKooli Juhataja, alates 1871 Karksi meeskoori juh., Halliste-Karksi Ühend. Meeskooriga I Lauupeol Tartus. Poeg **Georg Rosenberg** 1871-1930 samuti Karksi köster **1903-1930**, Karksi KhkKooli õpetaja **1893-1930** !

Lille Ruus-Arraste ja tema tr. **Angela**, rahvatantsupidude juhid, Ruuside põliskodu on Polli m. Laatsi t. Lille Ruus' abikaasa Rasmus Adamson, eestistatud Arraste pärineb Viluverest.

August Friedrich Saebelmann 30sept./18.okt.1851 - surn.1911 Paistus, maet. Paistus (Tartu Ajaloo Arhiivis F.1275, 1-119, EE nr. 8 and. sünd. **26.sept.1851**. Tegel. peaks sünnipäev uue kalendri järgi olema 29.sept., sest Halliste per.r. 549, kaader 37 järgi sünd 14. sept 1851. Halliste saksa pihtkonna sünnimeetrikas 525, kaader 36 sünd 14. sept. Karksi-Nuia kõstrimajas Karksi kõstri Friedrich S. pojana, ema: Christina Dorothea Michelson, Alexander Kunileiu vend, õppis Johan Zimse seminari X kursusel Valgas 1868-71, 1871-75 Anna kooli õpetaja Peterburis, 75-79 klaveri- ja eraõpetaja Peterburis, 79-st Paistu Khk Kooli õpetaja ja organist, Segakoori "Heli" juh. 1880-1911. "Kaunimad laulud", "Su priiust oled matnud", "Ema süda", "Ellerhein" jt. autor, neist I-sed 3 laulu lauldi esmakordselt Karksi Luuka koolimajas 1879/80 aastavahetusel.

Konstantin Štšerpakov-Süvalo 1883 (ukj. 01.01.1884) Karksi mõisa Potisepa t. – 28.01.1964 Pärnus) eestist. Süvalo-ks 1936., maalikunstnik, esivanemad vähemalt 3 põlve Karksi mõisa (ehitus)töölised, isa Saveli, ema Helene Kapral. Õ. kunsti Riias, eriti sobis V. Purvitise õpetus. Lühiaegselt õ. ka Peterburi ja Pariisi KA-tes, seejärel oli umbes 40 aastat Pärnu koolides joonistusõpetaja, mille kõrvalt maalis. EW I kunstinaütuse avas Pärnus 24.02.1919 (Aia tn. 3), kus oli 100 pildi ringis. OO 1927 Aliide Gustavson.

Lembit Soots 27.10.1923 (võib-olla Viljandis) aga hiljem Sudistes ja Leeli talus Pöögles. 1944 Rootsi, 1951 Kanadasse, 1990 Eestis ja Leeli talus Pöögles, tegi ka "Peoleo" hotelli ja restoraniketi. Õ Stockholmi Tehnikainstituudis ning maali ja eksperimentaalkunsti Ontario Kunstikolledžis 1975-80, graafikat Louis Camnitzeri stuudios Itaalias ja kunstiajalugu Toronto ük-s 1981-83- Teinud suureformaadilisi akrüülmaale uusekspressionistlikus laadis. Loovinimeste portreid, rahvuslikku temaatikat, keldi, vana-kreeka, vana-rooma mütoloogiat. Välis-Eesti Muinsuskaitseasutajaid.

Märt Tiru, Sünd 10. veebr. 1947 Tallinnas – 18.10.2005. Tirro/Tiru nimi pand 1x Karksis ja 2. x Penujas, Märdi vanaisa Märt sündis 15.03.1865 Karksi Karromatil ja OO Kanepi Põlgastest Sohvi Rätt'iga (1876). 1992 Eesti V. Kaitsejõudude Peastaabi Kantseleiüleml, 1993 major, 1994 kolonelleitnant, 1996 Kaitsejõudude Peastaabi välissuhete osakonna ülem, 1999 kolonel, 3.jaan. 2000-5.okt. 2000 Kaitseväe juhataja kohusetäitja, brigaadikindral, 5.okt 2000 kaitseväe juhataja nõunik, siis USAs sõjaväe atašee vms.(?)

Juhan Tõrvand 24.11.1883 Laatre vald, Sika karjamõisa omaniku pojana – 12.05.1942 Vjatka vangilaagris, suguvõsa pärit Karksi v., Ella Murrik-Vuolijoe vanaema ja Juhan Tõrvandi isa olid õde-venda, võitles I Ilmasõjas, Vene kodusõjas kindralite Kornilovi ja Denikini staabis, 1920-34 Eesti Sõjaväes, 1925-1934 Kindralstaabi ülem, 1934 erru. 1936-37 vapsina vangis.

Johan Täks 04.(17.)11.1900 Karksi Taugas, isa Hans Täks Pollist, ema Els. Õ 1918-24 Riia Polütehnikumis, siis Darmstadt ja Berliini Tehnikaülikoolis, 1925 Ellamaa Jõujaama insener, 1925-27 Kohtla Riigi Põlevkivitööstuse Jõujaama juhataja, 1927-29 Teedeministeeriumi Jõuvankrite ja Lennuasjanduse inspektor, edasi ärimees. OO Auksmann

Endel Tünder 05.05.1929 Polli v. Luha t. Lõpetas TRÜ 1955, südame-ja veresoontekirurg, meditsiinidoktor 1968, prof. 1969, TRÜ Teaduskonnakirurgia kateedri juhataja 1970-1992

Johan Vaabel 26.08.1899 Karksi v. – 10.04.1971a. Tallinn, Jaani ja Leena p. Karksi Metsamatsilt. Lõpetas TÛs juura 1924a., 1934 juuradoktor, 1931-40 TÛ õppejõud, 1934 prof., ühtlasi 1932-35 majandusministri abi, 1940-41 Tallinna Tehnikaülikooli krediidi ja finantsmajanduse kateedri juhataja ja professor, 1946-51 ja 64-68 ENSV TA asepresident, akadeemik (õigus) 1946-st.

Harry Õunapuu, 02.02.1947, hariduselt EPA agronom, Põllumajandusminister ja Rahandusminister, parlamendiliige. Isa Anton Õunapuu suguvõsa pärit Karksis Ainest. Nimi pandud Karksis. Isa ja lell Aleks sündinud Karksis Anniste k. ja maetud Karksi õigeuskalmistule.

Tarvastu khk.

Vooroküla Alvre Turi Juhhani Merti ja Anno lastest nimetame mõnesid Hansu (1777), Johani (1783) ja Anno (1794) järglasi. Johani poja Hansu (1806) poja Matsi (1836) poeg oli **Andres Alver** (1869 Tarvastu khk. Vooru v. –1903 uppus Lätis Smiltenes), ema Liis Ingermann, luuletaja, õppis TÜ-s arstiks, hiljem Valgas kreisiarst ja Valgas "Säde" seltsi esimees. Luuletaja. Maetud Tarvastu surnuaeda. Luuletaja Andrese õe Anu türetütär oli **Kaika Laine** (04.05.1928 – 21.04.2013); Hansu p. Andrese p. oli legendaarne Haapsalu linnapäa **Hans Otto August Alver** (11.04.1887 Valgas – 1942 Siberi laagris) OO Auguste Sternberg. Hansu (1806) poja Marti (1852 – 1936) poeg oli **Eduard Hans Christian Alver** (1886 Valgas – 15.08.1939) - Kaitseväe, politsei- ja Kaitsepolitsei ülem, tema tütre Rita (1916 – 1992) poeg on Eesti ja Eurooliidu poliitik **Siim Kallas** (1948), EV peaminister 2002-2003, 2004a-st Euroopa Komisjoni asepresident; Hansu (1806) pojapoja poeg on arhitektuuriprofessor **Andres Alver** (23.12.1953). Hansu vend Andres Alver (124) OO oma nõo (lellepoja) Märdi (1798) tütre Kadri ja nende poja Märdi (1864) OO Mina Allivere (1866) tütar oli Elisabeth Wilhelmine Alver (23.11.1906 – 19.06.1989 Tartus), tuntud luuletaja **Betty Alver**. Kaugete esivanemate Merti ja Anno tr. Anno (1794) OO Tõnnis Grenzsteiniga (1790), Tarvastu Kõksi t. peremehega, nende laste hulgas oli **Ado (Adolf) Grenztein-Piirikivi** (24.01.vkj./05.02.ukj. 1849 Kõksi t. talurentniku p – 20.04.1916 Prantsusmaal Mentones) Ö.Valga Cimse seminaris (1871-74) ja Viini pedagoogiumis, kuulus loenguid ka Viini Üs, 1874-76 Audru khk.kooli õpetaja ja köster, 1876-78 Tartu Hollmanni seminari õpetaja, 1880-81 Peterburis koduõpetaja, 1881 Eesti Postimehe redaktor, 1882a asutas ajalehe "Olevik". Avaldas palju kooliraamatuid, muuseas lastelaulu "Viisk, põis ja õlekõrs", algab: "Uhti, uhti uhkesti, jne." Karskusliikumise tegelane, poliitiliste vastuolude tõttu emigreerus läände. Tema vend **Tõnis Grenztein** 1863 Kõksi t. – 1916 oli maalikunstnik, õ. ja töötas Düsseldorfis.

Nikolai Baturin (05.08. 1936 Suislepa v. Arumetsa k. Teodori (Fjodor) ja Senaiida p, ema väidetavalt (?) mulk. Luuletaja, näite- ja proosakirjanik. Elab Tarvastus Kalbusel, aga tähtsaks eluseigaks on aastatepikkune töö Siberis geoloogina ja kütina.

Jaan Depmann 05.07.1885 Tarvastu Jakobi karjamõisa Õmbleja t. (või Ööpalu) – 26. 07.1970 Leningradis, vanemad Jaak (15.02.1849, Ado ja Epp King p.) ja Ell (Adamson). Õ. Tartu Õpetajate seminaris ja 1907-12 Peterburi Ü. matemaatikat, 1922 sai professori kutse, 1924-60 A.I.Herzeni nimelise Pedagoogilise Instituudi õppejõud, avaldanud ligi 200 matemaatika-alast tööd.

Eelmistega seostamata Tarvastu Sutti ja hiljem Pendre pm. Juhani ja Malle oli poeg Andres (1827(8), kes OO 1855 Marri Kobbing (Kobin) ja nende poeg Jaak Depmann sünd. 02.06.1879 Tarvastus, kes OO Rõngus 1914 Louise Hanson (1887, Ado tr. Hellest), neil sündis Tartus **Jaan Depmann** 16(29) 1917, eestistatud **Tepandi** + 23.12.2004, maet. Pärnamäele. TPI haridusega majandusteadlane (1990 doktor), 1965-79 ENSV Toiduainetetööstuse minister, Eesti Purjespordi Föderatsiooni esimees, OO Ruth, sünd Veimer, Rudolfi tr., ENSV Ministrite Nõukogu esimehe Arnold Veimeri vennatütär. Vanem poeg **Jaak Tepandi** (1946), lõpetanud TRÜ matemaatikuna (1969), Tallinna Tehnikaülikooli Informaatikainstituudi

õppejõud, dr. 1982, professor 1992, noorem poeg **Tõnu Tepandi** 04.07.1948 Tallinnas, näitleja, pankur, Riigikogu 7. ja 8. koosseisu liige, 1994-2000 Teatriliidu esimees, 2006-st lavakunsti õppejõud-professor.

Alexander Johanson eestist. **Elango** 08.02.1902 Vastse Nõo Uus-Vooruküla talus, + 2004!! Kõige kauem elanud Eesti Vabadussõja veteran. Isa Johan Johanson, sünd 1868 Tarvastu Voorukülas, ema Liis Mägi 1855 Uue-Suislepal, isaema Mari Lattik sünd. 1837 Vana-Suislepas. TÜ õppejõud 1931 – 83, 1951 – 63 pedagoogikakateedri juhataja, Tartu linna aukodanik 1999. OO Linda Lossmamm Augusti tr. (1902 Vana-Vändras). Tütar Anneliis Sõmermaa botaanik, EMÜ dotsent, poeg **Mart** 1936 – 96 füüsik, laseroptika kateedri juhataja 1976 – 92, tahkisefüüsika õppetooli professor, poja tütar **Renate Pajusalu** on 2007-st TÜ Üldkeeleteaduse professor.

Ado (Adolf) Grenztein-Piirikivi, vend **Tõnis Grenztein** vt. Alver (Tarvastu)

Jaak Järv 05.(17.)04.1852 Vana-Suislepa v. Roni t. sulase p. – 03.1920 uppus Samaara kuberm., tegi iseõppijana valla-koolmeistri eksami, 1878-80 Jakobsoni abiline "Sakala" toimetuses, 1878st Viljandi "Koidu" seltsi esimees. Asutas 1882 Tallinnas "Virulase", avaldas proosat ja publitsistikat, 1888 saadeti süüdistatuna sotsialistlike vaadete levitamises Venemaale, 1890 tagasi ja hakkas kalakaupmeheks Tallinnas, samal ajal kirjutas ajaloolisi romaane. 1906 sai uuesti "Virulast" välja anda, kuid rahavas ei tundnud enam huvi ja ta läks ära Moskvasse. 1920a. varakevadel hukkus Djoma jõel.

Martin Klein, ristinimega **Märt** 30.08.(12.09.)1884 – 11.02.1947, maetud Tarvastu kalmistule. Tarvastu Kuresaare Kitse t. nr.10 peremehe Jaagu ja Epp'u (Mädasson) p. Pärast Tarvastu kihelkonnakooli läks töötöisinguile Peterburi, kus sattus raskejõustiku klubisse, 1912a. Stockholmi olümpiamängudel tuli keskkaalus hõbemedalile, olles seega esimene eestlasest olümpiavõitja, matš kestis 11 tundi ja 40min. ning on registreeritud Guinnessi rekordite raamatusse kõige pikema maadlusmatsina, ta oli nii kurnatud, ei ei suutnud järgmisel päeval kullamatšis osaleda. 1914 hakkas esinema tsirkuses "Modern". 1918-20 võitles vabadussõjas, mille eest sai Tarvastu v. Aaviku asundustalu, OO Liisa Waigo Tarvastu Pupsilt, neil oli 10 last.

Jaak Lipp 18.10.1858 Suislepa v. Vooru k. Mihkli t. – tapeti 20.01.1924 Mihkli t., isa Märt Märdi p., ema Miina Printsman 20.11.1835, Hindriku ja Ewa tr. Vooru Kõksi t. Tarvastu vallakirjutaja 1875, Helmes koolmeister 1876, OO Tartus 1889 Anna Kase 1858 Halliste Pornuses (maet. 1923Karksis), hiljem Tartus "Postimehe" toimetuses ja "Pärnu Postimehe" toimetaja, pärast C.R.Jakobsoni surma 1882 "Sakala" toimetaja. Tema isa Märdi venna Andrese (1829, Märti p.) ja Miina (1816, Meil'i lesk) poeg oli **Martin Lipp (ristinimi Märt)** 14.04.1854 Voorul Peetruse t. – 08.03.1923 Nõos, lõpetas 1878 TÜ usuteaduskonna cand. theol. kraadiga, 1881-84 Saaremaal Kaarma pastor ja seminari direktor, 1884a-st kuni surmani Nõo pastor, kirjutas üle 800 luuletuse, mis ilmusid 4 luulekogus, tegi koorilauludele sõnu, näit. "Kus Põhjalahe kohiseb" (A.Lätte viis), "Kostke laulud eesti keeles", "Päikese kullas", millele tegi (vist?) viisi Markus Univer Karksis ja mis kandideeris kunagi 3 laulu seas Eesti hümnile. Kõige kuulsamaks on "Eesti lipp", viisi autor Enn Võrk. M. Lipp oli V. Reimanni kõrval tähtsamaid tegelasi Eesti kiriku, hariduse ja suguvõsade ajaloo uurimisel.

Jaak Mängel (Mängle), (06.05 1882 Tarvastu v. puuraiuja perek. – 18.02.1955 Vändras), 1903-14 Uue-Vändra valla Saalema algkooli õpetaja ja juhataja, 1914-18 Austrias sõjavangis, 1919-52 (11+33=44a!) Saalema algkooli juhataja, Vändra Rahvahariduse Seltsi asutajaid, Rahvaraamatukogu asutaja ja hoidja, Vändra Õpetajate Seltsi juhataja, Vändra Laulukoori juhataja jne. OO Elsa Pärtel'iga

Jaak Pihlap'il (1893 Tarvastu) ja Alviine'il (1892, neiuna Valdner Helme Lövelt) oli 3. poeg **Juhan Pihlap** (1926 – 2010), pikka aega Tartu Tarb. Kooperatiivi esimees ja kaubamaja ehituse juht. Abielust Leida Puidet'iga

(1928 Siberis, isa Johan Puidet 1801 Karksi Polli Kiisa t.) pojad **Tarmo Pihlap** (1952 Tartus – 1999 Tallinnas, maet. Metsakalmistule) ja **Priit Pihlap** (1958), mõlemad tuntud laulu- ja pillimehed Eestimaal.

Saaremõisa metsavahi (T.Sullingu teada aedniku) Juhan Reinerti (1870 - 1939) ja Mari Saago (1874, Jaak ja Ann tr. Vana-Suislepa Sarja t.) poeg **Jaan Reinert** (08.05.1905 Tarvastu Saaremõisa – 29.11.1991 Tartus), eestist. 1937 **Reinet**, oli füüsik, TÜ õppejõud 1947-76, rajas TÜ aeroionisatsiooni ja elektroaerosoolide laboratooriumi, oli selle juhataja, varem osales Võrus Fr. R. Kreutzwaldi memoriaalmuuseumi asutamisel, oli selle I direktor 1941a. OO 1940 Karin Pihlak. Juhan ja Mari Reinerti tütre Marie (1908) poeg on med. dr (1974) **Toomas-Andres Sulling** (15.02.1940 Tarvastus), professor (1991), südame ja veresoontekirurg, veresoontekirurgia laboratooriumi juhataja TUs, Eesti südamekeskuse rajaja ja juhataja 1988-95.

Ado Reinvald (ristinimi Ado Jurik) 3.12.1847 Uusna v. Tammelaane t. Jürri ja Ann pojana - 8.II 1922 Elvas, sünnilt päris mulk polegi aga 2aastase Adoga koliti Tarvastusse ja 1867-94 Tarvastus Ilissa talunik, luuletaja, kirjanik, näitekirjanik, koostas kalendreid, "Sakala" kaastöeline. "Kuldrannake" tema tehtud. Abiellus Tarvastus 22.06.1875 An Lipp'uga, kes pärit Vooru külast Tulba t. Jürri ja Liis tr., tütar **Liisa Perandi** 26.03. (07.04)1879 Ilissa – 1916 katsetas kirjanikuna, oli ajalehtede ja ajakirjade kaastöeline, enamasti naisküsimumustes.

Tarvastu Kuressaare Waigo t. Andres Renniti (1796) ja Anne pojaj Jaanil (1828, OO Anno Rosiorg) oli poeg **Andres Rennit** 24.10.(05.11.)1860 – 03.09.1930 Viljandis, maetud Viljandisse, kirjanik, luuletaja, 1880-ndast Viljandi raamatukaupmees, ajakirjade väljaandja, luulekogud "Sakala ööbik" 1883, "Nurmelt ja niidult" 1894, viimases ka laul "Kuldne kodukotus", algab sõnadega: Mu meelen kuldne kodukotus. Viisi tegi laulule Kuressaare Kitse t. nr. 9 peremees Tõnnis Tamm, kes OO Andres Renniti isa Jaani õe Mari Rennit'iga (09.07.1842). Nende tütar **Aino Tamm** 23.12.1864 Kuressare – 07.12.1945 Tallinn. Õ. laulmist Peterburis, täiendas Saksamaal, Itaalias ja Prantsusmaal, esimene eesti kutseline laulja, 1923-35 Tallinna Konservatooriumi õppejõud, 1939 samas auprofessor. Aino Tamme vend **Jaan Tamm** 30.12.1874 (11.01.1875) Kitse t. – 17.02 1933 Tallinn, lõpetas 1897 Peterburi Konservatooriumi metsasarve alal, hiljem samas õppejõud ja 1908 a. professor, Peterburi öukonna orkestri solist, 1920-33 Tallinna Konservatooriumi professor, äkki ka Konservatooriumi asutaja, nagu arvab õde Mari oma mälestustes, 1923-33 direktor. "Kodukotus" on ehk nüüdki päris-mulkide kõige südamesseminevam laul igal koosistumisel. Aino ja Jaani õde **Mari Tamm** (1872 – 1966 USAs), abiellus Jaan Raamot'iga, kes oli üks tähtsaid tegelasi EV loomisel, enne seda Venemaa Riigiduuma liige, Eesti Maavalitsuse esimees, kelle eestvõtmisel ühendati Liivimaa ja Eestimaa kubermangud üheks rahvus-kubermanguks – Eestimaaks. Hiljem EV loomisel toimusid valitsuse esimesed istungid nende korteris, seal elasid allüürnikena ka kindralid Laidoner ja Soots, Jaan Raamot oli EV haridusminister ja pärast Jäneda Põllumajanduskooli juhataja. Mari ja Jaan asutasid juba tsaari-ajal Tartu kõrval Sakhapuul I tütarlaste 2-aastase kodumajanduskooli, Vabadussõja ajal korraldas Mari Punase Risti tööd, hiljem Naiskodukaitse loomisel sai selle esimeseks esinaiseks pikaks ajaks, Hella Vuolijoe kõrval ilmselt teiseks mõjukamaks Mulgimaalt pärinevaks naispersooniks, eestluse seisukohalt tuleks lugeda isegi esimeseks, sest Hella suursaavutused olid Soomemaal.

August Rull 1898 Tarvastu v. –1968 Moskvas. Alates 1917 NL Sõjalaevastiku kaadriohvitser, 1940-47 Musta mere laevastiku suurtükiväe ülem, 1948-53 NL merejõudude Suurtükiväe inspektor, kontradmiral.

Ants Simm 09.10. 1877 Vana-Suislepa Kivilõppe k. Simmi t. Jaan Simmi ja An'e pojana – 14.03.1946 Suislepa, 1906-21 "Vanemuise" näitleja ja lavastaja, 1914-21 teatri direktor, 1921-22 "Postimehe" toimetaja, 1925-40 Eesti Laenu ja Hoiu Ühisuse panga juhatuse esimees, vend **Juhan Simm** 12.08. 1885 Simmi t. – 20.12.1959 Tartus. õ. 1906-10 TUs Füüsika-matemaatika Teaduskonnas ja 1912-14 Berliini Konservatooriumis, 1914-40 "Vanemuise" dirigent, 1926-27 ja 44-51 Tartu Muusikakooli õppejõud. Asutas 1908 praeguse Tartu Akadeemilise Meeskoori ja 1923 praeguse Simmi nim. Meeskoori, 8. ja 10-13. üldlaulupeo üldjuht, loonud koorilaule, s.h. "Mulgimaale", laulumängu "Kosjasõit", sümfoonilist, kammer- ja näidendimuusikat.

Tamm, vt. Rennit

Eduard Teiter 26.01.1886 Tarvastu v. – hukati 1937. Venemaal Eesti punakaarti organiseerija, 1918-20 Eesti kütibrigaadi komandör, tuli 1924 salaja Eestisse, osales 1.detsembri mässukatses rünnakrühma komandörina. Koos venna Georg Aleksandriga (21.10.1889 Tartus) lasti 1937 Venemaal spionaažisüüdistusel maha. Georg Aleksandri pojapoeg on **Kirill Teiter** (25.08.1952), kes kuulutati EV alguses Torgu kuningaks Sörves ja valiti Sõltumatute Kuningriiklaste nimekirjas Riigikogu liikmeks.

Tepandi vt. Depmann

Johannes Tuul 23.05.1922 Tarvastu v. Väluste koolimajas koolijuhataja Juhan Tuule ja õpetaja Emilie peres - õ. Suislepa koolis ja Tartu Õpetajate seminari, oli 1943 Soomes ja sai Rootsis inseneridiplomi, füüsikadoktor USAs, töötanud mitmes USA teadusasutuses, 1965-91 California TehnikaÜ. õppejõud, 1974st prof., hulga teaduslikke uurimusi vedelike ja gaaside adsorptsiooni, elektronide difraktsiooni ja ülikõrgvaakumtehnoloogia alalt.

Johan Unt 24. 03. 1876 Tarvastu v. Tiukre t., vanemad Jaak Unt ja An – suri atentaadi tagajärjel 07.04 1930 Tallinnas, Vabadussõjas eesti 2.(Viljandi) polgu ülem, 1919-1920 Kaitseliidu ülem, 1920-30 Sõjaväeringkonna ülem, Tallinna Garnisoni komandant 1920-30, 1924-28 ranna-, õhu- ja sisekaitse ülem, 28-30 3. diviisi ülem, 1921-24 ohvitseride keskkogu juhatuse esimees, kindralmajor 1922.

Jaak Üprus 20.04.1865 Vooru k. Kokkamäe t. – 10.02.1947, isa Jaak, ema Mai. Asutas Riidajal laulu- ja mänguseltsi Vambola (Juhan Maiste andm.), OO Ann Anderson 1878 – 1934, nende tütar **Helmi üprus** 15.10.1911.-27.08.1978 oli kunstiajaloolane, TÜ kunstiajaloo õppejõud, töötas Eesti Rahvamuuseumis, kaitses magistrikraadi, hiljem Muinsuskaitse loojaid, mõisate arhitektuuri uurija.

Helme Khk.

Hen(d)rik Adamson 24.09 (6.10).1891 Kärstna v. Metsakuru k. Patsi talus -7.03.1946 Kärstnas, maetud Helme kalmistule, haud esperantokeelse mälestustahvliga. Isa rätsep Hans Adamson, ema Riin (Karu), vanemad laulatati 2 päeva enne Henriku sündi.. Õ. õpetajaks ja töötas algul mitmes koolis, 1919-27 Kärstna Algkooli juhataja ja õpetaja, hiljem kutseline kirjanik Kärstna Kodu talus, avaldas mulgimurdelist luulet, luulekogu “Mulgimaa” 1919 ja II trükk 1936a Tartus. Tema mulkidele tuntuma luuletuse "Om maid maailman tuhandit" viisistas Juhan Simm. Luuletas ja kirjutas ka esperanto keeles, mis ilmus mitmel pool maailmas.

Silver Anniko 06.01.1928 Tõrva – 06.05.1982 Paistus, maetud Türi Saunametsa kalmistule. Isa Ernst August Anniko 1895 Holdre-1978, kelle isa Hendrik Holdres kingsepp, ema Ann Koik Tuhalaanest. Silveri ema Valida Isabella Kalling (1899) Võrumaalt Rõugest, kelle emapoolsed olid sakslased. Õ. Paides ja Türil, kus ka põhiliselt elas ja tegi kultuuritööd. Kirjutas väga menuka romaani “Rusikad”, hakkas elukutseliseks kirjanikuks, kuid tapeti kodus. Kuulutati röövmõrvaks, mida ei uuritud, räägiti, et võis olla julgeoleku poolt korraldatud, et andekast kirjanikust lahti saada.

Andres Dido (Tido, Tiido) 01.09.1855 Helme khk. Riidaja vald Toosi t. peremehe poja Hendrik Tido ja Mai pojana – 29.08.1921 Pariisis "Waba Eesti mehena", rahvusliku liikumise tegelane, kes teadaolevalt mainis trükisõnas esimest korda Eesti Vabariiki (H.Runnel, Kohver nr. 36, 2005a.), kui see "Eesti Sõalaul" ikka üldse trükiti, see oli põhjuseks arreteerimisele ja Baltikumist väljasaatmisele, õppis Genfi, Brüsseli ja Pariisi ülikoolides, oli "seltslike teaduste kandidaat", tegi sotsiaalteaduste alast kaastööd Grenzteini "Olevikule", K.Pätsi "Teatajale", asutas oma ajalehe "Õigus".

August Eelmäe(sünd. 1931 Helme khk. Holdre v. sepa p.), kriitik ja kirjandusteadlane, Fr. Tuglase uurija ja muuseumi juh., eelmise vanem vend **Lembit Eelmäe** – (26.09.1927-02.07.2009) "Vanemuise" näitleja alates 1957.aastast kuni kõrge eani, tipprillid Jaan Toominga lavastustes, armastatud Mulgi Seltsi tegelane, üks väheseid mulgi keeles luuletajaid, üks auväärsemaid mulke oma elu lõpuaastatel, lausa mulkide jumalaks nimetatud. Ka Lembitu ja ta abikaasa näitleja Herta Elviste poeg **Andrus** (1956) on olnud üle 20 aasta "Vanemuise" näitleja.

Hans Heidemann 09.11.1896 – 29.08.1925, Hansu ja Mari (Reintak) poeg Taageperast. Geni järgi 1920-dail Eestimaa iseseisva Sotsialistliku Töölise Partei Tartumaa Komitee esimees, 1922-st Tartumaa Maatöölise Liidu esimees, 1923-1924 II Riigikogu liige, Riigipöördekatse eest mõisteti 1925 surmanuhtlus.

Ernst (Erni) Hiir (29.02/ 16.03.1900 Helme khk. Taagepera v. Karjatnurme k. renditaluniku p.-1898 Tallinnas, maet. Metsakalmistule). Luuletaja. NLKP liige 1944st, kommunistina vastutatav tegelane mitmes asutuses ja organisatsioonis.

Aleksander Jaakson sünd 29.01.1892 Holdres – 02.01.1942 Siberi laagris. Holdre m. töölise (metsaraiuja) Rein Jaaksoni (08.03.1861 Peteri ja Tina p. Holdres) ja Mari (Säks) p. Õ. Tartu Õpetajate Seminaris. I Ilmasõja ajal õ. Peterburi Lipnike Koolis. 1918 organiseeris Türi Kiiteliitu ja formeeris Viljandis II pataljoni, oli selle ülemaks. Vabadussõja teenete eest sai 50000 marka ja Pokardi talu (Bocardi loss) Tõrva lähistel. Lõpetas 1925 Kindralstaabi Kursused (hilisem Kõrgem Sõjakool), 1927 lõpetas Prantsuse Kõrgema Sõjakooli ja ülendati Sõjaväe Ühendatud Õppeasutuste (hilisem Kõrgem Sõjakool) ülema abiks õppealal, 1933-36 Kaitseväge Ühendatud Õppeasutuste ülem, selle kõrvalt lõpetas 1936a. Tartu Ü. Õigusteaduskonna. Sai 1936 EW haridusministriks, korraldas ümber kõrghariduse süsteemi. Tartu Ü. Tehnikateaduskond viidi üle Tallinnasse ja ühendati Tallinna Tehnikainstituudiks ümber nimetatud Tallinna Tehnikumiga, mille tulemusel loodi Tallinna Tehnikaülikool s.o. 1941 ja 1944-89 Tallinna Polütehniline Instituut, Tallinna Tehnikaülikooli nimi taastati 1989. Samal 1938a. asutas Eesti Teaduste Akadeemia. 1939a uude Uluotsa valitsusse A.J. ei kuulunud, määrati Sõjavägede staabiülemaks, 1940 ülendati kindralmajoriks, kuid seoses uue riigikorraga arreteeriti 1940a.

Elmar Jaska 19.04.(02.05.)1910 Kärstna Murikatsil – 08.10.1980 Ottavas. Isa sepp Heinrich (16.03.1881 Karksis), ema Reet (Greta, õigeususe Irina) Univer (1884 Kärstnas). Õ. TUs ja mitmes muus ülikoolis. Põllumajandustead. Dr. 1939, oli Põllumajanduslike Ühistute abidirektor. Töötas 1944-49 Jena Üs, oli 1949-79 Kanada põllumajandusministeeriumi referent ja Ida-Euroopa Põllumajanduse ekspert, Rahvusvahelise Koostöö Talituse Põllumajanduse sektori juhataja. Töötas 1952-54 Ottava Ü ja 1954a-st Chicago Ü õppejõuna.

Elmar Johannes Karu 20.02.(05.03.) 1903 Helme mõisas – 26.06.1996 Tartus. Isa Helme mõisa aednik Johann (1872 Koorkülas), ema Anna Pauline Erik (1873 Patkülas). Õ. TÜs artiks, 1939 med.dr. 1944-75 TÜ psühhiaatriakateedri juhataja, 1944. professor, 1949-50 TÜ Arstiteaduskonna dekaan, ühtlasi 1945-65 Vabariikliku Psühhoneuroloogiahaigla peaarst, 1945-68 ENSV peapsühhiaater. Poeg **Toomas Karu** 22.08.1935 Tartus, arstiteadlane, spordiarst, 1975 doktor, 1979-92 Spordimeditsiini kateedri professor, 1992-98 TÜ Spordimeditsiini ja taastusravi erakorraline professor. Poeg **Laur Karu** 23.06.1942 – 07.12.1996, TÜ Üld- ja molekulaarpataloogia Instituudi direktor 1982-86, Tartu Kliinilise Haigla (Maarjamõisa) peaarst 1986-88, Arstide Liidu president 1988, tervishoiuminister 1988-1990, Sotsiaalhooldusminister 1992. Poeg **Jaak Karu** 16.05.1946, majandusteadlane. TÜ Majandusküberneetika ja statistika kateedri juhataja 1984-89, 1993-st eraettevõtluses.

Kivirähk nimi pant 1x Jõgevestes, **Andruse** vanaisa vanaisa Matt, sünd 1823, sai sellise perekonnanime 1826a., oli hiljem Jõgeveste Annusse t. peremees, OO Riin Hõim'uga. Nende 6 last sündisid Annussel, aga 7. laps Matt sündis 1862 juba Sangaste Kitse t. ja suri 1936 Tallinnas, tema oli Andruse vanavanaisa, ei ole vist siiski sünnis Andrust mulgiks arvata.

Eduard-Alfred Kubbo 28.12.1887 Kärstna v. Raudsepa t. peremehe p – lasti 10.06. 1941 maha Tallinna vanglas. Isa Alexander 1862, (Kärstna ja) Helme kõrtsi kõrtsmik, ema Karoline Wessler 1860 Ruhja khk-st. Lõpetas Vilno sõjakooli 1908, I maailmasõjas sai alampolkovnikuks, Vabadussõjas 1918 3. Jalaväepolgu Ülem, juhtis 1919a. jaanuaris võidukat ja vabadussõjas pöördelist Kärstna lahingut, 1919 ülendati polkovnikuks, sai vabadussõja eest talu Heimtali vallas Vardi mõisas. Pärast vabadussõda Narva garnisoni ülem, 1921 OO Tarvastus Linda Ralja'ga Vana-Suislepast, neil oli 3 last.1923-27 Eesti II diviisi ülema kt., see oli kindrali ametikoht, kuigi ta oli polkovniku (koloneli) auastmes., 1930a. lahkus sõjaväe teenistusest, astus TÜsse, õppis õigusteadust ja hakkas pärast lõpetamist tööle advogaadina, võttis osa vapside liikumisest, 1935 detsembri riigipöördekatse eest määrati ta 20 a. sunnitööle, 1938 mais vabastati, anti tagasi Vabaduse ristid ja 1940a. juunis ka koloneli auaste. 1940 arreteeriti ja lasti maha. Tema vend **Heinrich August Kubbo (Kubu)** 07.07.1893 Kärstna Raudsepal -25.11. 1979 (Rootsis) oli Vabadussõjas kapteni auastmes 2. Eesti polgus, võttis osa Kärstna, Helme ja Põhja-Läti lahingutest ja sai selle eest normaaltalu Viljandimaal Ülemõisas.1925a. OO Hilja Katariina Toomväli'ga ja neil oli 2 last. II Ilmasõja lõpus põgenes kalapaadiga Rootsi, kus suri.

Johan Köpp 09.11.1874 Holdre v. Pihla t.– 21.10.1970 Stockholmis, vanemad kõrtsmik Tomas Köp ja Tina. Õ. TÜs, Dr. theol, 1909-22 Laiuse pastor, Eesti Asutava kogu liige, 1916-39 ja 41-44 TÜ prof., 1923-28 TÜ prorektor, 1928-37 Tartu Ülikooli rektor, 1939-44 EELK piiskop, 1944 rootsi eesti kiriku piiskop, 1957-64 peapiiskop, Riia, Szegedi ja Tartu Ü. audoktor.

Peeter Köpp 03.04.1888 Kärstna v. Untiuse (Undiusse?) t.) – 20.08.1960 Chicagos, vanemad Wolmer Köp ja Mina (Rebel ?) Pahuverest, õ. Königsbergi Üs, täiendas Helsinki Üs. Dr. agr.1926, 1919-44 TÜ prof., 10 aastat Põllumajandusteaduskonna dekaan, 1921-40 Akadeemilise Põllumajandusliku Seltsi esimees, emigreerus Saksamaale ja edasi USAsse.

Jaan Einasto 23.02.1929, astrofüüsik, 1986 akadeemik, üks Universumi kärjelise struktuuri avastajatest. 2004 Tartu linna aukodanik, 2010 Tartu Ülikooli audoktor, tema auks on pandud ühele väikeplaneedile nimeks "11577 Einasto". Lugemist väärib tema kohta kirjutatud Vikipeedia. Noorem vend **Rein Einasto** 27.07.1934, on Tallinna Tehnikakõrgkooli geoloogiaprofessor. Vennad Einastod on mulgid ema Ewa Ellinori (sünd Lammas) poolt, isa **Elmar Eisenschmidt** 06.11.(18.11.) 1895 Vastse-Otepää -1976, kelle isa Karl (1860) ja ema Minna (neiuna Grossberg Urvastest). Perenimi eestistatud **Einasto**. Elmar E. oli 1925-40 Tartu 5. algkooli juhataja, 1944-57 Tartu 5. kk direktor, 1957-58 Tartu 7. kk direktor. Jaan ja Rein E. ema Ewa Ellinor Lammas sünd 06.01.1907 Egeri talus Omuli mõisa all (praegu Lätimaal, käidi Helme kirikus), tema isa oli talupidaja ja ajakirjanik Jaan Lammas, ema **Anna**, ristinimega **Annette Caroline Anna Wiegandt** 1867 Vana-Vändra Karolinenhofi karjamõisas – 1937 Tartus, kelle ema suri, kui Anna oli 2-päevane, isa Theodori II naine Lilli (õieti Caroline) Suburg sai Anna kasuemaks, Anna õ. kooliõpetajaks, oli

Suburgi erakooli õpetaja, venestusajal (1893-98) Viljandis Suburgi kooli juhataja, 1899-1906 pidas isakodus Egeri talus 4-klassilist erakooli.

Paul Lill, ristitud **Paul Adolf**, 25.01.1882 – 13. märts 1942 Sverdlovski vanglas, isa Roope m. Veski t. mölder Hinrek Lill, ema Mari, Vabadussõjas Operatiivstaabi operatiivosakonna ülem, Vabadussõja eest sai 48ha talu Valtus, 1920-25. kindralstaabi ülem, 1921 kindralmajor, 1925-33 sõjaministri abi, 1933-39 sõjaminister, (kindralleitnant??), 1923st Võimlemis- ja spordiseltsi “Sport” esimees.

Ferdinand Linnus 20.05.1895 Helme khk. Riidajal - 23.02.1942 Gorki obl. Lõpetas TÜ 1926, täiendas end Soomes 1929 ja Rootsis 1934. Etnograaf, filosoofiadoktor 1938, töötas 1922-41 Eesti Rahva Muuseumis, 1929-41 direktorina, ühtlasi TÜ etnograafiaõppejõud 1930-39, 1941 arreteeriti ja suri vangilaagris. Poeg **Jüri Linnus** 19.01.1926 – 12.06.1995, ajaloodoktor.

Karin Luts 29.04.1904 Riidajal õpetaja perek - 07.04.1993 Stockholmis; maalikunstnik ja graafik, näitleja Meta Lutsu õde. Õ. Pallas K. Mäe ja A.Vabbe juhendusel, täiendas Pariisis ja Roomas. 1929-st vabakunstnik Tallinnas, 40-41 Tartus K.Mäe nim Riigi Kõrgema Kunstikooli õppejõud, 1944 Rootsi, õppis edasi ja tegi kunsti: graafika, portreed, natüürmordid, exliibrised, raamatuillustr., siidimaalingud, gobeläänid, teatrikostüümid. Metafüüsik.

August Miljan 08.09.1889 Otepää khk.– 25.08.1973 Tartus. Isa Jaan Miljan pärit Helme Holdre mõisast, läks Piikuse v. Tootsijaagu t. peremeheks, ema Kadri, sünd. Niit. Õ. Tüs põllumajandust, 1921-29 TÜ õppejõud, 1929-41 Jäneda Põllutöökooli juhataja, 1944-45 TÜ professor, taimekasvatuse kateedri juhataja, 1945-56 “juhutöödel”, 1957-67 TÜ Botaanikaia teadur.

Felix Johannes Oinas 21.02.(06.03.) 1911 Suure-Kambjas – 20.09. 2004.USA. Indiana, Bloomington. Isa Ernst (1885) Helme Aitsaarelt, ema Marie, neiuna Saarik 1885 Suislepast. Õ. Suislepa koolis ja Tartu Õpetajate Seminaris, Tüs 1930-35 (filosoofia), Budapesti Üs 1935-38, Heidelbergi Ü. 1945-48, Indiana Ü. 1950-51 doktor 1952, 1951st ka Indiana Ü. keelte õppejõud, 1965-81 prof., uurinud, eesti, soome-ugri ja slaavi keeli ja rahvaluulet, Soome TA liige 1977, TÜ audoktor 1999. Poeg **Valdar Oinas** 12.02.1942 Tartus, lõpetas Indiana Ü USAs astronoomia alal, dr 1972, alates 1982 mitme ü. professor. Uurinud noovade ehitust, Maa atmosfääri koostist, globaalset soojenemist jne. (Vikipedia järgi).

Tõnis Pehk 27.11.1939 Tõrvast, õ. TPIs, keemiadoktor 1983, TA Keemilise ja Bioloogilise Intituudi vanemteadur 1970-87, peateadur 1987-95, teadusdirektor 1996-2005, professor 1996.

Friedrich-Karl Pinka 20.10. 1895 Kärstna v. Murikatsil – 16.01.1941 Kirovi laagris. Murikatsi karjamõisa rentniku Konrad-Johani ja Auguste Elisabethi p., õ. Tartu Zedelmanni eragümnaasiumis, Tartu Realgümnaasiumis ja Valga Reaalkoolis. 1915 lõpetas Peterburis Pauli sõjakooli. 1917 2. Eesti Polgus. Eesti Vabadussõja algul 1918 formeeris Viljandi Scouts-väeosa ja juhtis seda Vabadussõja ajal, sai selle eest autasuks 200 000 marka ja Murikatsi karjamõisa, 1921 määrati alampolkovnikuna Kalevi Maleva pataljoniülemaks, 1925-34 Kaitseliidu Tallinna Maleva pealik. 1934-36 Valga Kaitsevääringkonna ja Valga garnisoni ülem, 1936-38 õ. Kõrgemas Sõjakoolis, seejärel Lääne-Saare sõjaväeringkonna ja Haapsalu garnisoni ülem, 1939 Viru-Järva Sõjaväeringkonna ülem ja 1. Diviisi ülema asetäitja. Abiellus 1925 Margot Müller'iga, neil oli 3 last, arreteeriti 1941 ja mõisteti laagris surma, haud teadmata.

Arvo Pärt 11.09.1935 Paides. Tänapäeval üks rahvusvaheliselt kuulsamaid eestlasi, helilooja. Tema isa August Pärt 13.07.1899 – 31.12.1972, sünd. Kärstnas või Murikatsil, ristit. Tartus Jüri e. Georgi ÕKs, ema Linda?, Augusti isa õigeuskne Anton (Ants) sünd.18.12.1868 Murrikatsi Perdi t., ema Kadri Asso Andrese tr.(luterlane), sünd. Holstre Vanaussel, Andrese ja Kadri (Madde, Madi) tr.. Anton Perdi isa Kasper

sündis samuti Murrikatsi Perdi talus, Johann Perdi pojana. Johann on sünd. 01.04.1791 Kärstna Kargaja t., kolinud pärast isa surma Kärstna Metste tallu, kus sai nimeks Pert ja läks 1826 Murrikatsi Perdi tallu peremeheks. Johanni isa Michel (1748 – 1797) oli Kärstna mõisa kangur ja Kargaja t. peremees.

Johann Georg Alfred Rosenberg 08.10.1870 Taagepera – 28.01. 1935 Suure-Jaanis. I. Taagepera köster, ema Liisa (Birgholt). Õ. TÛs teoloogiat 1890-95, prooviaasta Peterburi Jaanis Jakob Hurda juures, 1898 _ 1935 Suure-Jaani pastor. OO 1916 Harriet Marie Bormann (1894), Riia proviisori Hermanni tr., ema Auguste Mertens.

Ants Saar 12.11.1920 Pahuveres või Tuhalaanes – 10.11.1989. (Vikipedia järgi) isa Pahuvete kooli õpetaja) õ. Gorki-nim Kirjandusinstituudis ja NLKP KK Kõrgemas Parteikoolis. 1940 Tuhalaane komsorg, 1941 astus Hävituspataljoni, Laskurkorpuses kuni 1946. Toimetas 1948-50 ajalehte "Stalinlik Noorus", 1953-61 "Sirpi ja Vasarat", 1961-65 "Tallinfilmi" peatoimetaja, 1969-78 EKP KK kultuuriosk. juh. asetäitja, 1978-81 ajakirja "Tallinn" peatoimetaja, kirjutanud jutustusi. Poeg **Andrus Saar** (1946) õ. TÛs ajakirjanikuks, töötas 1976-88 Tele-Raadiokomitees, hiljem sotsioloogaia- ja meediaõppejõud mitmes kõrgkoolis.

Jaan Soots, (29.02.1880 Helme vallas Küti t. – lasti 1942 maha Permi obl. Solikamski vangilaagris), isa Küti t. peremees Henrik 1845 (Jaani ja Mina, sünd. Henrikson p.), ema Ann 1855, Kurista koolmeisteri Märt Jakobsoni OO Liis Sutt (Tarvastu Saaremõisa Lauri t. peremehe Märdi tr.) tr. Vabadussõjas 1. eesti diviisi ülem, 1919 kindralmajor, Ülemjuhataja staabiülem, 1921- 23 ja 24-27 sõjainister, 32-36 Põllutöökoja esimees, 1934 –1940 Tallinna Ülemlinnapea, alates 1937 Ühistegevuskoja esimees, **Mulkide Selts Tallinnas esimene esimees** kuni Eesti aja lõpuni. Helme kodutalus on mälestuskivi ja Tartu-Pärnu teel teeviit turistidele viitega sünnikohale.

Ülo Taigro 06.07.1913 Kärstna vallas – 1995 Tallinnas. Õ. Suislepa koolis, hiljem lõpetas NLKP Kõrgema Parteikooli (1948) ja NLKP KK Ühiskonnateaduste Akadeemia. 1949 – 50 ENSV Kunstide Valitsuse juhataja, 1953-59 ENSV TA Ajaloo Instituudi teadusala asedirektor. 1960-st TPI õppejõud, 1972 professor.

Ants Taul 07.03.1950 Riidajal – torupillimängijana ja – tegijana Mulgimaale palju kuulsust toonud, Eesti aasta-meheks valitud ja Mulgimaa uhkuseks kuulutatud, tema tütreid **Anu ja Triinu** olid eurolauljad. Vähemalt 8 põlve on see suguvõsa Riidajal elanud ja pilli mänginud (vt. genit).

Voldemar Tilga 21.04.1915 Kärstna v. Murrikatsi– 20.08.1991 Tartu, isa loomaarst Voldemar, ema Anno, sünd Kerse. Lõpetas 1942 TÛ ja 1946 TRÛ loomaarstina, veterinaariadoktor 1960, prof 1965, 1959-61 Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria TUI teadusdirektor, 1963-87 mikrobioloogilabori juhtaja, 1988-91 konsultantprofessor.

Endel Varep 03.09.1915 Staraja Russa – 13.04.1988 Tartu. Tuntud geograaf, TÛ geograafia kateedri juhataja 1947-75, professor 1980. Eesti Geograafia Seltsi asutajaid ja aseesimees 1955-85, Eesti NSV TA Looduskaitsekomisjoni aseesimees 1955-72. Nimi pant Kärstna Murrikatsil Helme khk. Vanaisa Peeter Varep (186.-1944) oli Karksis 1890 metsapraaker

Viiding vt. Paistu Laarmann

Eduard Väari, 26.06.1926 Valguta v. – 17.05.2005 Tartus. Isa Eduard Väär-Vääri 11.01.1902 Tõrvas (Johannes Augusti p., kes OO Ann, neiuna Miljan), ema Liisa Patto Juhani tr., sünd 07.11.1894 Valgut. Filoloogiadoktor 1975a. TÛ eesti filoloogia professor 1978, 1993. emeriitprof., eriti liivi k. spetsialistina tuntud, koostanud eesti keele õpikuid, võõrsõnade leksikoni kaasautor, aktiivne **mulgi seltsi tegelane**, mulgi seltsi "Almanaki" 2.-14. numbri toimetaja ja üldse kõigi Seltsi toimetiste toimetaja surmani.

Trivimi Velliste 1947. Ema poolt mulk. Isa poolt vist Peipsiäärsetest vanausulistest, enne eestistamist Ventšikov, ema neiuna Alide Amandus (1909-1983) Kärstnast, kelle isa Jaan Amandus (1878) Riidajalt ja ema Anna Jakobson Helmest, Jaani isa Hendrik (1819-1895) Riidajalt ja ema Ann Sammon Kärstnast, Hendriku isa Tõnnis (1794-1851) oli Riidaja Arrako peremees. T.V. oli Muinsuskaitse-liikumise eest-vedajana üks tähtsamaid Eesti taasiseseisvumise juhte, EV ajal Riigikogu nelja koosseisu liige, välisminister, EV esindaja ÜROs ja Balti Assamblee president.

Henrik Visnapu 21.12.1889 (ukj. 02.01.1890) Leebiku v. Maardina t. – 03.04.1951 Long Island, New York. Isa Kasper 20.04.1856 Leebikul, Ado p., ema Ewa Karolin 10.06.1857 Leebikul, Kasperi tr. Pere läks 1894 Rõngu khk (Suure- ja Väike-Kongotal), 1899 Kambja Reolas, 1912 Tartu Maarja koguduses, 1917 Tartu Pauluses. Luuletaja, dramaturg, kirjanduskriitik. Õ. 1917-21 TÜs hiljem Berliinis, töötas veidi koolmeistrina, siis ajalehtede juures, hiljem Tallinnas kultuuriajakirja "Varamu" toimetaja. Pärast sõda põgenikuna Saksamaal ja Austrias, 1949 USAsse.

Tuhalaane

Olev Aru 19.12.1927 Aidu Vardjal – 11.07.1992 Rõhul Tartumaal), isa Jaan, ema Juuli, neiuna Sarv. Hariduselt EPA agronoom, Äksi ja Mäeotsa sovh. aiandusagronoom ja direktor 1952-58, rajas Rõhul Lõuna-Eesti Puuvilja- ja marjakultuuride Sordikatsepunkti, selle juhataja 1958-87.

Jakob Jõgi 30.06.1875 Tuhalaane (Anikatsi) Pinsato talus -1961. Isa ehitusmeister Ado Ado p.(Avdei Avdejev). E. Jekaterina Jakovleva (võib olla Karksi Rüüsakutest), õigeusksed. Ado tuli 1833 Holstrest, algul elati Tuhalaane Torimo-Kangrul. Jakob oli kuulus puunikerdaja. 1896-st Bandelieri mööblitööstuses, siis Riias Juhanson juures, Liibavis Ahi ja Odessas Merklingi mööblitööstuses (kuni 1900). Rakveres 1901-04, edasi Pärnus vabakunstnik. Sh. Pärnu Issanda Muutmise peakiriku nikerdused 1904, Riigikohtu kirjutuslaua garnituur. Kadrioru lossi rahvuslik tuba 1938a. Puulõiked E.Rahvamuseumis. Mõned tööd Pärnu muuseumis ja Elisabethi kirikus ning Võru Kreutzwaldi muuseumis. OO 1908 Leene Jung, kes vist Jaani vennna Juhani tr. Helene (sünd 1888). J.J. fotot vt.: <http://blog.ra.ee/2014/12/17/puuloikaja-jakob-jogi-ja-digiteeritud-kultuuriparand/>; temast ka 1935.a. kultuurfilm: <https://www.youtube.com/watch?v=74aMy9WwB4U>

Hans Kubu sünd Tuhalaanes 1891, isa Juhan oli rentnik, ema neiuna Miina Warep. Õppis TÜs juurat ja teoloogiat, 1917-40 Tallinna Jaani kiriku pastor ja 1919-40 Tallinna H.Kubu Gümnaasiumi asutaja ja direktor lõpuni. 1940-41 Niguliste pastor, vangist 1941, + 06.09.1942 Solikamski laagris. OO 1916 Helene Moks, kelle isa oli majaomanik ja ema Sophie Vuht, sünd Käärde. Poeg Hillar elas 1988 Münchenis.

Ants Kukk, sünd 1886.a.Tuhalaane vallas (?), 1921-24 Kaubandusministeeriumi kaubandusosak juhat., 1924-27 Vabariigi konsul Riias, ühtlasi Riigikontrolli Rahandusosak peakontrolör alates 1929, Maksude talituse direktor. OO 1910 Veera Uudre, poeg Georg

Hans Kuusik 18.08. 1872 Tuhalaane v-s poodniku peres – 18.08.1953 (!, sünnipäeval) Stockholmis, õ. 1890-1902 A. Stieglitzi kunsttööstuskoolis dekoratsiooni- ja klaasimaali erialal, hiljem õ. Peterburi Keiserlikus Arheoloogainstituudis ja Petrogradi Kunstiakadeemias V.Savinski juures. 1937-st Riigi Kunsttööstuskooli direktor, 1938st Riigi Kõrgema Kunstikooli direktor, 1939st professor, 1925-28 ühtlasi Eesti Kunstimuseumi juhataja ja Eesti Kunstnike Liidu esimees, läks 1944 Rootsi.

Jaan Luik (29.07.1892 Tuhalaane v. -29.01.1942. vangilaagris), lõpetas TÜ metsaosakonna 1925a. 1925-28 Erastveres ja Voltvetis metsaülem ning Pärnu ringkonna metsarevident, 1929st Riigimaade ja Metsade Valitsuse direktor, 1939-40 põllutöoministri abi.

Mats **Mikk** OO Ann Karli tr. Nende poeg Johannes 1906 Tuhalaanes OO Alma Marie Kustavus 1902 Pahuveres, kes ema poolt Hansonitest. Johannese ja Anna Marie p. on **Aarne Mikk** 18.04.1934 Pahuvete k. Ritsu t. Lõpetas 1961 Tallinna Riikliku Konservatooriumi, täiendas Berliinis ja Moskvast. "Estonia" koorilaulja, muusika- ja kirjandusala juhataja, lavastaja, peanäitejuht. 1969-95 Eesti Muusikaakadeemia ooperistuudio õppejõud, taasloodud Estonia Seltsi esimees. Arne OO Reet poeg **Mart Mikk** 20.02.1964 on ooperilaulja, Estonia teatri ooperijuht. Matsi ja Anne p. ning Johannese vend ja Arne lell oli **Leonid Mikk**, kunstnikunimega **Lepo Mikko** 07.12.1911 Tuhalaane – 06.12.1978 Tallinnas.. Õ. Tallinnas Riigi Kunsttööstuskoolis ja "Pallases" Nikolai Triigi õpilasena, maalikunstnik, õpetas 1941-44 Konrad Mäe-nim. Riigi Kõrgemas Kunstikoolis, 1944-51 Tallinna Riiklikus Tarbekunsti Instituudis, alates 1951 ERKIs, kus 1965st professor, ENSV teeneline kunstnik 1963, ENSV rahvakunstnik 1972. OO Agnes Melita Lamp (1910 – 1981), nende poeg **Tõnu Mikk** 11.08.1941 Tartus, 1965-82 Noorsooteatri näitleja, 1985-99 osales 10 filmi tegemisel

Juhan Muks 06.07.1899 Tuhalaane Kiini t.- 23.11.1983 Viljandis. Õ. "Pallases", Läti Kunstiakadeemias ja Pariisi Vabaakadeemias 1925-26, peamiselt maastikumaalija Viljandi ümbrusest.

Viktor Mutt 25.05.1886 Tuhalaane v. Muksi k. Sootsa t. –tapeti 30.04.1942 Kirovis, õ. Vilno sõjakoolis 1906-09 ja Nikolai Sõjaväeakadeemias Peterburis 1913-14 ja 17. I maailmasõjas sai 2x haavata, sai 6 ordenit oli lõpuks 5. Armees operatiivosakonna ülem. Eesti Vabadussõjas Lõuna väerinde staabiülem, 1919 polkovniku auaste (kolonel), Tartu rahuläbirääkimiste sõjaline ekspert, oli sõjaministri käsundusohvitser kuni 1921. Edasi poliitik, valiti riigikokku, 1924-32 New-Yorgi Eesti saatkonnas mitmel ametkohal (sest omakülamees Ants Piip oli suursaadikuks), 1932 tuli tagasi ja hakkas Kiidjärvel talupidajaks, arreteeriti 1941 ja tapeti Kirovis. Viktor Muti p. **Viktor jun.** oli Stockholmis Karolinska Instituudi biokeemia prof., teine p. **Oleg** oli TÜ inglise k. kateedri juhataja, Olegi p. **Mihkel Mutt** on kirjanik ja ajakirjanik

Ants Piip 26.02. 1884 Tuhalaanes - 01.10.1942 Uuralis Solikamski vangilaagris. Teadaolevad esiisad: Jüri Piip>Hendrik Piip> Enn Piip OO Ann Räägel Andrese tr. Tuhalaane Vanasselt. Enn ja Annel oli 4 last, 3s Ann, kellel enne abielu sündis Ants, väidetavalt abiellus Ann Antsu tegeliku isa Jaan Piigert'iga. Ants Piip lõpetas Peterburi Ü. õigusteaduskonna ja töötas seal ka pärast lõpetamist eradotsendina, 1917-18 Maapäeva liige Viljandimaa maatameeste esindajana, 20. XI 1917 Eesti I välisesindaja, 1918-20 Eesti saadik Londonis, osales Pariisi rahukonverentsil, osales ja kirjutas alla Tartu Rahulepingule, 1920-21 Riigivanem ja sõjaminister, 1919, 21-22, 25-26, 32, 33, 39-40 välisminister, 1923-25 Eesti saadik USAs, 1919-40 TÜ Rahvusvahelise õiguse professor, I Riigikogu, Asutava Kogu, Rahvuskogu ja I Riigivolikogu liige. 1921 laulatati Tartus õigeusu kirikus Benita Uipus'ega, neil oli 1 poeg. Arreteeriti 1941 Kiidjärvel, kus ta varjas end Viktor Muti juures.

Kaljo Põder (10.04.1932 Tuhalaane v. Veisjärve k. Luhaääre t. - 06.04.1984 Tartus), Lõpetas TRÜ 1957a. meditsiinidoktor 1972, TÜ kirurgiaprof. 1974., veresoonekirurg, kudede säilitamise pioneere.

Jaan Reinbach-Rannap, vt. Halliste

Johannes Semper 10.(22.) 03.1892 Pahuvete koolimajas– 21.02.1970 Tallinnas), isa eluaegne Pahuvete koolmeister Hans (sünd. 06.01.1850 vkj. Uue-Kariste Sempre talus), ema Mari, sünd. Kurik. Ristis pastor Johannes Bergmann ja oli ka I vater, seega nimeandja. Õ. Peterburi, Moskva, Berliini, Riia ja Tartu Üs, 13 aastat TÜ õppejõud, "Loomingu" toimetaja 1930-40, 1940 J.Vares-Barbaruse valitsuse haridusminister ehk 1940-48 ENSV Hariduse Rahvakomissar, 1941-48 Kunstide Valitsuse (sisuliselt kultuuriministeeriumi) juhataja, 1942-44 ENSV Riiklike Kunstiansamblite juhataja, 1946-1950 ENSV Kirjanike Liidu juhatuse esimees, luuletas, kirjutas romaane, novelle, reisikirjeldusi, tõlkija indo-euroopa keeltest, ENSV rahvakirjanik, kirjutas sõnad ENSV hümnile. OO Aurora Felicitas Veronika Adamson, Jaani tr., Erich Karl Hugo (Adamson-Eric) õde

Jaak Ümarik 05.(18.)01.1891 Pahuvere Vaga t. – 04.11.1981 Tallinnas. Isa Joann Jakovlev Tjumarik, ema Tatjana Ivanova (Tuhalaane ÕK). Õppis 1901-1912 Riia Õigeusu Vaimulikus seminaris. Lõpetas 1917 Kiievi Polütehnikumi Agronoomia osak. ja täiendas 1925 end USAs Cornelli ja Minnesota Ülik-s, Maanõukogu liige. 1919-35 Põllutööministeeriumi kooli- ja kutseasjanduse nõunik, peainspektor ja büroojuhataja, 1936-37 Põllumajandusministeeriumi põllumajanduse osak. abidirektor, 1937-40 samas direktor, 1937st Eesti agronoomide seltsi esimees, 00 1920 Eugenie Nikitin'iga

Paistu khk.

Kaarli vald on Õisu mõisa pärast siia arvatud, tegelikult käib Halliste khk. alla, sealt ka Laarmannid, Lareteid, Ilusad jne.

Juhan Aavik, sünd 29.01.1884 Holstre v. Pulleritsu koolimajas – 27.11.1982 Stockholmis, ristinimi oli Johan, 1937 eestistas Juhaniks, isa Andres (1869-79 Heimtali ja siis Holstre Pulleritsu koolmeister pärast J.Adamsoni, sünd.08.06.1851 Vana-Suislepas, Karl ja Mall p.), ema Epp Ainson (13.10.1857 Masse mõisas, mis Holstre talu). Õ. Paistu khk.koolis, 1901-11 õ. Peterburi Keiserlikus Konservatooriumis trompetit ja kompositsiooni, 1911-14 "Vanemuise" muusikajuht, juhatas 1911-25 "Vanemuise" segakoori ja 1911-23 "Vanemuise" sümfooniaorkestrit, 1919-25 Tartu Kõrgema Muusikooli direktor, 1922-25 Tartu Üliõpilassegakoori juht. 1925 asus Tallinna. 1925-33 "Estonia" teatri muusikajuht ja orkestri dirigent, 1931-44 Tallinna Konservatooriumi direktor, prof. 1928., mitme laulupeo üldjuht. Kirjutas ooperi "Sügisunelm", vokaalsümfoonilisi teoseid, 2 sümfooniat, koori- ja orelimuusikat. 00 1912 Alma Paalman, pojad Karl ja Johan

Olev Aru 19.12.1927 Aidu Vardjal – 11.07 1992 Rõhul Tartumaal), isa Jaan, ema Juuli, neiuna Sarv. Hariduselt EPA agronoom, Äksi ja Mäeotsa sovh. aiandusagronoom ja direktor 1952-58, rajas Rõhul Lõuna-Eesti Puuvilja- ja marjakultuuride Sordikatsepunkti, selle juhataja 1958-87.

Hain Henno 09.02.1836 Holstre Härjakorma t. – 1922, ema **Ell Erg** 1812, kes Holstre Härjakorma Petre t. sulase Aini ja Malle 3. poja Härjakorma Petre peremehe Johan Erg'i (1785) ja Marreti (1794, Johani tr.) tr., ema Ell Ergi I OO mees Juhan Henno. Hain H. oli Eesti rahvusliku liikumise tegelane, Holstre vallavanem, vt. Vikipeedia, kus küll sünniaeg vale. Hain Henno pojapoeg **Olev Henno** 28.02.(13.03.)1914 Holstre v. – 01.04 1994 Tartus), kelle isa taluperemees Johan, ema Anna, sünd Millistver. Lõpetas TÜ Metsaosakonna 1939., 1956-63 EPA metsakorralduse kateedri vanemõpetaja, 1963-78 samas dotsent ja bioloogiakandidaat, 1978-89 põllumajandusteaduse doktor, professor. Ell Erg'i II OO Holstre Kovalil t. peremees Hendrik Kunder'iga (+ 1870), kellega poeg **Juhan Kunder** (ristit. Johhan) 14.(26.)12.1852 Holstre Kovalil (Kowwali) – 12.(24.)04.1888 S.-Peterburis), Õ Viljandi Kreiskoolis ja Tartu I saksa Õpetajate Seminaris. Võitles Eesti Aleksandrikooli asutamise eest, oli 1882-88 Eesti Kms asepresident, koostas looduslooõpikuid, lõi loodusteaduse termineid, kirjutas näidendeid (Kroonuonu), luuletusi, tegi kirjanduskriitikat. Õ. 1886a Kaasani Üs loodusteadust, astus 1887a õ. Peterburi kõrgemas Pedagoogilises koolis, aga sai tüüfuse ja suri.

Udo-Nestor Ivask (8.12.1878 Loodi mõisa agronomi p. – 15.05.1922.Tartus, maet. Raadil), õppis Moskvas maali ja arheoloogiat. 1905 asutas Moskvas Eskliibruste Harrastajate Seltsi ja oli Venemaa Keskraamatupalati asutajaid, nõukogude raamatukogunduse organiseerijaid Venemaal, Venemaa Riikliku Raamatukogu haruldaste väljaannete osak. juh., oli üks Eesti Bibliograafilise Asutise rajajatest, avald üle 80 teadustöö raamatukogunduse ajaloost, bibliograafiast, genealoogiast ja ekliibrifest. **(Ei leia sündi ei Paistust ega Hallistest)**

August Karu 06.(19.) 07.1907 Holstre v. Kuljul – 31.12.1956 Tartus), isa Peeter, ema Amalie, sünd. Mertenson. Lõpetas TÜ 1939a., metsateadlane, 1956 põllumajandusteaduste kandidaat, juhatas 1945-51 TRÜ ja 1951-56 EPA metsakasvatuskateedrit.

Hans Kirsell 25.01.1853Loodi Laane talus -1927. Isa Hans (1812) ema Epp (1814). Tuli 1874 Paistust Halliste kihelkonnakooli abiõpetajaks, 1885 valiti köstriks ja organistiks ja oli kuni surmani, Halliste kooli peal oli 37 aastat – 1874-1911. Hüüti Vidrikuks. OO Kert Pern (Pärn, 1858), Abja Nudi peremehe Hansu ja Eltsu tr. Nende tütar Selma (1886) OO 1907a. Harald Põlluga (1874 Viru Nigulas), Kose pastor 1906-28, nende lastest on Naatan Põld Euroopa kuulsusega laulja, Hamburi Muusikaülikooli professor ja Erik Põld 1908-1995 kunstiteadlane ja restauraator, töötas 1947-82 Eesti R. Kunstimuseumis.

Hansu vanem vend **Mats Kirsell** (8.02.1841Paistu khk. Loodi v. talurentniku p. – 18.03.1907 Jämejalal), kooliõpetaja ja tõlkija, Viljandi lauluseltsi “Koit” I president ja koorijuht, EKMS asutajaliige ja “Sakala” kaastööline. Tema poja Herbert Ernst Evaldi (1889) tütrepoeg **Olav Kirsell** (sünd. 25.03.1949) oli Tallinnas Metsa- ja Pärnamäe kalmistute direktor alates 1991a. Klarinetikunstnik **Hannes Altrov** (sünd 02.01.1944), ERSO kontsertmeister ja Tallinna Konservatooriumi õppejõud on Matsi poja Alfred Matthias Edmundi (1883) tütrepoeg.

Hanno Kompus (õieti ristinimi Johannes, sellest: > Hannes > Hanno) 04.03.1890 Tartumaal Rannu köstri pojana – 25.10.1974 Montrealis.Kõrgharidusega arhitekt. 1920-30 Eesti kutseline kunstikriitik. 1920-26 “Estonia” ooperilavastaja, 1925-29 ka director, 1936-40 Riigi Ringhäälingu saatekavajuht, Kirjutanud eesti kunstist palju teoseid, artikleid, ülevaateid jne. Isa kõik vanevanemad põlised Holstre mulgid, Kumpuse, Ungardi Ritso, Kibbi Jürri Matsi ja Tõrdi taludes, vanaema oli Mosi talu peremehe Hansu tr. Kuid isaisa Johann koos vendade Hansu ja Andresega läksid 1853-54 Rõngu Udernasse ja ostsid seal Liwako ja Pastako talud, vanaelised said peremeesteks, vanaisa Johann elas Kiola talus, kus sündis (1858) Hanno isa Jaan, Hanno ema Caroline Johanna Johanson on sündinud (1860) Kuigatsis, kust pärines ka tema ema (Hassmann´idest), emaisa Karl Johanson oli sisse rännanud Paju mõisast. Geni olemas.

Juhan Kunder vt. Hain Henno

Jaak Kärner 26.03.1906 Heimtalis, isa Jaak Kärner 28. 02.1871 Õisus, Matsi ja Ell´i p., ema Leena Ämblik 22.06.1874 Heimtalist, hiljem elas pere Loodi Sepa talus (1910) ja Tuhalaane Liplapi talus (1912). (Paistu pers.r. 1.382-270) Jaak oli 1934 a maailmameister laskmises, maet Paistu kalmistule

Laarmann. Õisu m. saeveski meistri Kusta Laarmanni ja Reeda (sünd. Laarmann) peres oli 4 last. Poeg **Märt** (ristinimega **Martin**) **Laarmann** (22.02. 1896 – 18.04.1979), graafik, kunstnik, raamatukujundaja, tõlkija, kunstikriitik. Tütar **Linda Laarmann** (17.11.1906 – maet. 27.12.2002) sündis, kui pere oli kolinud Vastse-Prangli mõisa. I OO 1937a. TÜ soomlasest etnoloogiaprofessori Mannisega, II OO luuletaja ja tõlkija **Paul Viiding**´uga (22.04.1904 Valgas - 27.06.1962). Viidingu nime on pandud 1x, Helme v. Ala mõisas. Linda Laarmanni ja Paul Viidingu lastest **Juhan Viiding**, ps. **Jüri Üdi** (01.06.1948 – 21.02.1995 Juuru) oli tuntud näitleja ja oma põlvkonna parim luuletaja. Juhani vanem õde **Mari** OO vabadusvõitleja, parteijuhi, mitme Riigikogu koosseisu liikme, eurosaadiku, keskkonnaministri ja peaministri **Andres Tarand**´iga (11.01.1940 Tallinnas), nende poeg **Indrek Tarand** (03.02.1964 Tallinnas) on olnud Välisministeeriumi kansler ja Eurosaadik alates 2009.

August Lõo 11.10.1888 Kaarlis – 26.05.1973 Hulja, Rakvere raj., ristitud Paistus, isa Peter, ema Reet. Õ. aiandust Saksamaal, 1921-24 Olustveres aianduse-mesinduse õpetaja,1924-25 Saku Kodumajanduskooli valitseja ja aiandusõpetaja, 1927-33 Jäneda Põllumajanduskooli aianduse, mesinduse, botaanika ja metsanduse õpetaja, 1933-36 Tallinnas Kadrioru pargi valitseja ja vanem-aednik, 1836-43 Saaremaal aianduse konsulent. On legend, et A.L.sai Läti riigipealt Karutapja ordeni, kui oli Kadrioru lossis kujundanud riigipea vastuvõtuks punastest ja valgetest sirelitest Läti riigilipu (EABL, 1998, lk.82). See on ainult sõjaväeline autasu, ehk sai A.L. mõne väiksema tsiviilordeni. Augusti õde **An Lõo** , sünd 28.10.1878 Uue-Karistes, OO Paistus 30.07.1900 Henn Kiilaspää´ga (Hansu ja Mari p.) sünd Aidu m. 04.11.1872, nende poeg

Hans Kiilaspää, (ka Ants Kiilaspea) sünd 28.07.1909 Sultsis, mõnedel andmetel Abjas. Lõpetas 1950 TRKonservatooriumi koorijuhtimise erialal, koorijuht, laulupidude üldjuht, 1957a-st TPed.Inst. Koorijuhtimise kateedri juhataja, 1973-st professor. OO Agnes Luke'ga, kes sünd 04.10.1912, Alfredi tr. Rakverest.

Johannes Moks (08.05.1925 Paistu v. – 05.01.1996), lõpetas 1947a. Tihemetsa Metsatehnikumi, 1948-74 Vääna ja Saku metskonna metsaülem, edasi Metsamajanduse Ministeeriumis metsakasutuse ja metsakasvatuse osakondade juhataja.

Johan Neumann (1877-1960), eestistas 1935 Nurme, Aidu Kiini talu peremees, kelle isapoolsed Kiini talust ja emapoolsed Aidu Märtonitest OO Minna 1879, sünd. Milender Heimtali Songa t. ja kelle ema Kadri Reitel pärit Heimtali Piska t-st. Johanil ja Minnal hulga lapsi, tütardest:

Salme Neumann-Ekbaum (21.10.1912 Kiini t.- 10.09.1995 Torontos), Eesti, Rootsi ja Kanada prosaist, luuletaja ja näitekirjastaja, viljelenud mulgi taluelu ainet. OO Arthur Ekbaum 26.01.1903 Suure-Kõpu Napsi t. – 05.06.1976 Kanada, maet. Paistu kalmistule. Ema poolt Suure-Kõpu Kohvidest (Koff). Põllumajas-, ühiskonna- ja pangandus- ja seltsitegelane EW-s ja Kanadas

Minni Katharina Neumann-Raudsepp-Nurme-Hint 30.01.1917 Kiini t.1917 – 22.11.1994 Tallinnas, luuletaja, prosaist ja tõlkija. I OO 1936a. Jaan Raudsepp, kelle vanemad Andres Pull (1859) ja Anna Kurg (1857) Aidust, II OO Aadu Hint, ristinimega Adolf Edmund 28.12.1909 (10.01.1910 ukj) Muhumaal – 26.10.1989 Tallinnas

Aleksander Ferdinand Oinas 28.12.1887 Tartus – 03. 03. 1942 Solikamski laagris, ema Marie Litter 06.07.1864 Heimtali Marna karjamõisa kutsari Kasper ja Liisu (Anni t.) tr., isa Tõnis Oinas 1860-1918, Jaani ja Mari (Ruut) p. Viljandi Karula Ardomä talust, Ö. Kärsna k. ja Peterburi polütehnikumis, poliitik, sotsiaaldemokraat, 1919 siseminister, 1921-26 Eesti riigikontrolör, 1928-29 rahandus-, kaubandus- tööstusminister, 1931-32 teedeminister, 1937st Eraettevõtete Ametnikkude Koja juhataja esimees, Asutava Kogu, I-III Riigikogu ja 1938-40 Riiginõukogu liige. OO Alma Ostra 1886 Vastse-Kuuste – 1960 Komi Inta.. Lapselaps **Malle** korraldab koos abikaasa Tõnu Tammega Leigo järvemuusikat, nad on viinud ellu Eesti suurema era-algatusliku maastikukujunduse projekti.

Aleksander Ferdinandi õde Emma Elisabeth (**Elo**) Oinas OO kirjanik Friedebert **Tuglas**'ega (kodanikunimi: Mihkelson).

Holstre Kippi e. Kippiritso t. rentniku Jaak Petersoni (1801 – 1868) ja ta naise Liso (+ 1875) lastest said palvekirja-aktsiooni juhtidena ärkamisaja rahvaliidumise eestvedajateks Peter ja Adam Petersonid. **Adam Peterson** 07.03.1838 Kipi t. - 1918 Holstre, maet Paistu kalmistule. Ö. Viljandi ja Pärnu Kreiskoolis, kuid jättis pooleli. Eesti talurahvaliidumise tegelane ja luuletaja. On kirjutatud: "Enne C.R.Jakobsoni oli Adam Peterson esimene juhtiv võitleja-isiksus Eesti rahvusliku ärkamise sündmustikus." 1858-63 Pärnumaal onu Martin Strahlbergi (renditud Võlla kroonumõisa valitseja ja vallakirjutaja, seejärel onu Mardi renditud Laiksaare mõisa valitseja. Läks seal onuga rahaasjus tülli ja pidasid pikki kohtuprotsesse. Hakkas sel perioodil liigselt jooma ega saanudki enam sellest hädast üle. Edaspidi elas venna juures Kipil. Alates 1959a-st kirjutas 8 luulekogu, millest osa on trükitud avaldatud. Noorem vend **Peter Samuel Peterson** 16.(25.)05.1843 Kipi t. – 29.10.1877 Tambovi kub. Ö. TÕS juurat, osales Lõuna-Eesti palvekirja-aktsiooni juhtimises, 1864-65 vangis, 1865-66 Holstre vallakirjutaja, kihutas rahvast mõisnike vastu, 1867-70 Venemaal asumisel, 1870-77 Tambovi kub. mõisavalitseja.

Adama ja Petri ema Liso vendadest **Jaak (Sibbul) Zwiebelberg** 1804 Viiratsi Kõssa t. (ka Sibbul ja Sibbolameggi) oli esiti mõisavalitseja, rentis siis Pilstvere khk-st Arussaare ja Kõo mõisad ja sai (nähtavasti läbi pantmõisniku seisuse) Loopre mõisa omanikuks. Järgmine vend **Märt (Martin) Sibbul** 16.11.1810 alustas 15-aastaselt Viljandis rätsepaõpilasena, sealt St.Peterburgi, kus OO rätsep **Strahlbergi** tütreaga, võttis väidetavasti omale nende perekonnanime. Olla pärinud äia varanduse, muretses Pärnus suured auru-saeveskid, aidad, kauplused, majad, mitu laeva, rentis omale Audru Võlla, Pärnu-Jaagupi Enge ja Uduvere mõisad ning ostis Saarde khk. Laiksaare mõisa ja Tartumaalt Väike-Konguta mõisa (omanik nov.1857-apr.1861). Ta oli Pärnu suur-kaupmees, metsaärimees ja Vene kirikute ehitamise toetaja (Uduvere?, ehit. 1866), ta võis olla praeguse Eesti ala oma aja kõige rikkam eestlane. Nende isal Linnukse Hansul ei olnud

talukohta, teenis raha pikkadel kaubareisidel küüdimehena, käis 2 reisi isegi Moskvast, ostis omale Kõssa t, kus oli juba 1811. hingerevisjoni ajal peremees.

Jaan Port 9. 02. 1891 Holstre v. Pärtma t. – 24.01.1950 Tartu, õppis Tartu Õpetajate Seminaris, lõpetas 1926 TÜ botaanika magistrina, täiendas end aianduse alal 1927-29 Saksamaal, 1932 dr. phil. nat., 1930-37 TÜ Botaanikaiaia õpetatud aednik, 1937-1940 Tartu Õpetajate Seminari direktor ja TÜ botaanika õppejõud, Kooliaedade rajamise algatajaid Eestis, suursarja "Tegeliku Aianduse ja Mesinduse Käsiraamat (1934-36) koostaja, peatoimetaja ja põhiautor, avaldas mitu aiandusraamatut ja palju artikleid, poeg **Mart Port** (04.01.1922 Pärnus – 03.02.2012 Tallinnas), TPI lõpetanud arhitekt, RPI "Eesti Projekti" pea-arhitekt alates 1961-st, linnaplaneerimise peaarhitekt (s.h. Mustamäe, Õismäe, Lasnamäe, Annelinn jt.), kavandanud elamuid, loonud monumente, 1955-79 ENSV Arhitektide Liidu esimees 1955-79, alates 1965a. õppejõud, ERKI professor, avaldanud raamatuid. Mart Pordi poeg **Kristjan Port** 09.05.1960 Tallinna Ü. professor 2000., dekaan 2005-08, Terviseteaduse ja Spordi Instituudi direktor 2008. Jaan Pordi isa oli samuti Jaan (sünd.1853 Uus-Tänassilma Waaba t., Toomas ja Katt p.) ja ema neiuna Ann Herm (Härm), 1859, Mihkel ja Ell tr.), Anne öde Minni abiellus Viljandi v. Tallina talu peremehe Jaan Patusega, kellede tütardest **Linda Patune-Mitt** (09.07. 1915 Viljandi vallas – 2005 Tallinnas), ERKI lõpetanud aia- ja pargiarhitekt, koostanud üle 50 maa-asula ja puhkeala planeeringu ja hoonestusprojekti, kirjutanud aiandusraamatuid, ja **Minni Patune** (12.03.1918) nahakunstnik, Kunsttööstuste Kombinaadi ARS nahkehistöö ateljee kunstiline juht 1950-73, edasi vabakunstnik.

Rein Pöder 1942 Kaarli v. 1981-84 Nõukogude Armeediviisikomandör, 1986-87 NA armeekorpusse asekomandör, 1987-91 ENSV Sõjakomissar, kindralmajor

Konstantin Päts 10.(22.)02.1874 Tahkurannas – 18.01.1956 Kalinini obl. Venes, isa Jaak 27.04.1844 Heimtali VILLEME t. (õigeusu järgi Jakob), ema Olga sünd. (väidetavalt) 1847 Schlockhofis (läti k. Slokas) Jurmala taga, neiuna Tumanova (või Fumanova), Charitoni, Haritoni või Andrei tr. Umbes 10-aastaselt orvustununa kasvas Olga Viljandi õigeusu koguduse köstri Mihhail Belski peres, kelle naine oli Olga tädi. Pätside suguvõsa pärineb Holstrest, Jaagu/Jakobi isa Hans, sünd. 1819 veel Holstre Kibbe talus, kuid tema isa Johan kolis perega 1826a Õisu mõisa alla ja sealt 1837a Heimtali mõisa alla. Konstantini elulugu vt. paljudest teatmeteostest ja raamatutest. Konstantin OO Wilhelmina Ida Emilie Pedy'ga 1878 Allikukivil (= Quellenstein, mis väike vabrikuasula Tihemetsa lähedal) koolmeister Jakobi tr. Neil oli 2 poega. Viktori (1906-1952 Moskva vanglas) poeg **Matti Päts** (1.04.1933) on töötanud Patendiameti direktorina, olnud EV parlamendi liige ja presidendikandidaat.

Konstantini vanem vend **Nikolai Päts** (1871-1940) sündis veel Heimtalis, lõpetas Riia Õigeusu Vaimuliku Seminari (kus õppis ka Konstantin), oli seejärel preestriks mitmes koguduses, pikemalt Rāpinas, seejärel Tallinnas, kus tõusis Aleksander Nevski peakiriku ülempreestriks ja Sinodi esimeheks, vaimulikutöö kõrvalt asutas ta 1920a. Riigiraamatukogu ja oli 4 aastat selle juhataja (1920-24), s.o. nüüd Rahvusraamatukogu, tema poeg Voldemar (1902- 1942) oli Eesti filmikunsti alguse juures, 1935-40 oli ta ligi 30 Kultuurkapitali kroonikafilmi operaatoriks. Voldemari onu (ema vend) Nikolai Tšistjakov/Helk (1886-1941) oli Eesti Sõjaväeringkonnakohtu esimees, tõsteti 1937 kindralmajori auastmesse, oli ainuke vene rahvusest kindral EW kaitseväes ja 152 vapsi suurprotsessi peakohtunik. Konstantini noorem vend **Voldemar Päts** (1878 - 1958 Torontos) lõpetas St. Peterburis parun Alexander Stieglitzi Kunsttööstuskooli, oli Tallinna Kunsttööstuskooli asutamise (1914) initsiaatoriks, ta oli 20 aastat selle kooli õppejõuks ja juhatajaks (1914-1934), pärast mitut nimevahetust nüüd Kunstiakadeemia. Voldemari tütre Silvia (OO Jürvetson) pojapoeg **Stephen (Steve) Jurvetson** 1967 lõpetas USAs Stanfordi Ü., on USA riskikapitalist, riskikapitalifirma Draper Fisher tegevjuht ja nimepartner (DFJ). Estonian World Review (23.10.2003) järgi kuulub Steve Fortune Magazine'i poolt valitud maailma 10 edukama ja parema direktori hulka. Lisaks paigutas sama ajakiri 2003a. septembris ta seitsmendale kohale 40 kõige enam sel sajandil maailma mõjutanud alla 40-aastase isiku nimistusse. Tegemist on noorte inimestega, kes on saavutanud küllalt kiiresti nii võimu, mõju kui raha ning jõudnud tippu. Vt. ka <http://www.eesti.ca/nadala-portree-steve-jurvetson-mees-kui-ajustrust/article5391> Konstantini noorim vend **Peeter Päts** (1880 Tahkurannas -1942 Tallinnas), õ. Dresdeni TehnikaÜ-s, Moskva Põllumajandusinstituudis ja Tartu Üs (metsandust). Pärnumaa Rahvaväe ja Kaitseliidu ülem, 1921-27 Eesti-Läti piirikomisjoni liige ja esimees, 1934-35 Kadrioru Pargi valitseja, 1935-38 Riigiparkide Valitsuse direktor,

1938-40 Loodushoiu- ja Turismiinstituudi direktor, Ajakirjade „Eesti Looduskaitse“ (1938-39) ja „Loodushoid ja Turism“ peatoimetaja (1939-40), osales Eesti Loomakaitse Liidu ja Tallinna Loomaaia asutamises. Peetri poja Ilmar Pätsi (1925-1991) poeg **Peeter Kristian Päts** 13.04.1958 Göteborgis, lõpetas 1985a. Uppsala Põllumajandusü, 1999 samas filosoofiadoktor (taimekaitse alal). Töötanud õppejõuna ja teadlasena Rootsis, Kanadas, Norras, Keenias jm.

Aado (algul Aleksei) Ritson–Ritso 1.09.1915 Peterburis Vassili saarel, surn 2009 detsembris (pimedana) Tallinnas, lõpetas 1947 Tallinna Polütehnilise Instituudi, enne sõda "Vironia" korp! ja osales peaaegu alguses Tallinna Mulkide Seltsi tegevuses, ainuke kes Seltsi taasasutamisel veel osales Wabariigi aegse Seltsi elusolevatest liikmetest, ei ole teada, kas neid rohkem oligi? 1957a. ENSV MN Riiklike Teaduslike Uurimistööde Koordineerimise Komitee masinaehituse peaspetsialist, 1963-1991 TPI dotsent, 1920a Kiievis sündinud õde **Olga-Oldi Ritson-Ritso** 26.06.1920 Kiievis – 2013, lõpetas TÜ arstiteaduskonna, hiljema USAs silmakirurg, OO Walter Kistler. USAs loodud Kistler-Ritso Sihtasutus on 2000-ndate a-te alguses finantseerinud Tallinnasse Kaarli kiriku kõrvale Vabadusvõitluse muuseumi ehituse. Aado ja Olga isa Eduard Ritson on sündinud 1889a. Aidu Volmre t. peremehe Jaan Ritsoni ja Mall (Kollo) pojana. Eduard lõpetas Kiievi Ü. arstina ja töötas enamasti sõjaväearstina ja vangistuses vanglaarstina. Nende ema Olga Jelita, neiuna von Volski, oli Poola aadlist pärineva süürtükiväe-kindrali tr.

Ants Rulli, kuni 1935a. **Alfred Hans Rullinkoff** (16.09.1908 Aidu Parastuma t.– 31.10.1986 Tartu), isa taluperemees Märt Hansu p., sünd 1875 Olustveres, ema Helena Maria, neiuna Truu, sünd 1879 Aidus. Ants lõpetas TÜ 1936 arstina, 1945-54 ja 57-74 TRÜ üldkirurgiakateedri juhataja, I eesti südamekirurg (1958), meditsiinidoktor 1969, professor 1979.

Andres Särev 08.02.1902 Heimtali – 18.03.1970 Tallinn, isa Andres Särewe 1852 Heimtali Komposelt, ema Leena Raal 1872 Abjast. Eesti lavastaja ja näitleja, 1942-44 "Estonia" direktor, 50 aastat näitleja, dramatiseeris eesti kirjandusklassikat, kirjutas ooperi- ja balletilibretosid, ta kunagises korteris on kortermuuseum, mida juhatab Pollist pärit end. näitleja Ivi Lepik.

Jaan Taklaja 15.(27.)1898 Rimmus – 03.08.1942 SevUrallagis., isa sepp Karl, ema Ann, õ. TÜ-s ja Berliini KaubandusÜs, ajakirjanik 1922-28, Päevalehe majandusosakonna juhataja 1928-40, Eesti Ajakirjanike Liidu abiesimees 1929-34 ja esimehena 1934-40, Kultuurkapitali Ajakirjanduse Sihtkapitali juhte 1929-40, Estonia Seltsi juhatuses 1934-40

Marie Tomson, teadaolevalt **kõige vanemaks elanud inimene Eestimaal**, suri Holstres 26.04.1966a., sünd. 27.12.1853 Tartumaal, olles elanud 112a, 3kuud ja 29päeva, ka statistika järgi kõige vanemaks elanud meesterahvas on elanud Holstre kandis 108 aastaseks. Keegi rootslane on kirjut. netis, et Rootsis on kõige vanemaks elanud Lovisa Svensson, kes suri 17.02.1963 108-aastaselt.

Johannes Vares-Barbarus 12.01 1890 Paistu khk. Heimtali v. Kiisa t. peremehe ja vallavanema pojana – 29.11.1946 enesetapp Tallinnas.) luuletaja ja publitsist, õppis Kiievi Ü arstiks, NLKP liige 1940, juunis 1940 Eesti Vabariigi peaminister, augustist 1940 kuni surmani ENSV Ülemnõukogu presiidiumi esimees.

Jakob Vares, sünd 1890 Paistu vallas, 1918-19 Politsei Peavalitsuse ülem, alates 1920-st politseiprefekt Petseris, Pärnus, Tartus, Viljandis oo 1919 Marie Ernits

Mihkel Veske 16. (28.) 01.1843 (ristimise ajal Wesk) Holstre Möldre Peter Jaani t. – 16.05.1890 Kaasanis, õ. Leipzigi Misjonikoolis ja Leipzigi Üs, mille lõpetas 1872 filosoofiadoktorina, 1874-87 TÜ eesti keele lektor, võrdlev keeleteadlane. Jakobsonlane, 1882-86 EKMS president, 1884 asutas ajakirja "Oma Maa". Kogus rahvaluulet, tõlkis luulet paljudest keeltest., Avaldas luulekogu ja koorilaulukogu, tuntumad luuletused "Ilus oled Isamaa", mis algab: "Minge üles mägedele jne.", "Kas tunned maad, mis Peipsi rannalt" jt. 1886-st Kaasani Ü soome-ugri keelte õppejõud.

Tema poolõde (Peteri tr. I OO-st Ann'ega) Mall Wesk (26.11.1825) OO Paistu kihelkonnakohtunik Hans Ainsoniga (aünd.1811), nende lastest **Peter Ainson** (16.11.1850 Holstre Massemöisa t.) oli Alexandrikooli loomise algatajaid, pärast C.R.Jakobsoni surma Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsi president. Hans ja Mall Ainsonite tütar ja Peetri õde Epp Ainson (13.10.1857 Massemöisas) OO 01.03.1881 koolmeister Andres Aawikuga (08.06.1851 Vana-Suislepas), nende pojast **Juhan Aavikust** sai helilooja ja dirigent (vt. eespoolt).

Kuna meetrikaraamatus on Mihkel Wesk'i sünnikohaks ekslikult kirjutatud Weske talu, siis nii on ka teatmeteostes.

Selgitus:

Läbi kõigi hingerevisjonide on Holstres kõrvuti 2 talu – nr. 40 Weski Peter ja nr. 41 Mölder Petre Jaan. 1795 on Mölder Peter Jaani peremees Jaan 48-aastane, OO Epp 45-aastane, pojad (ilmselt kaksikud) Peter ja Jaak 16-aastased, ka eelmise hingerevisjoni ajal (1782) on nad samas elanud.

Weski Petre talus elab 68-aastane Peter.

1811 hingerevisjonis kirjutatakse, et Petre Jaan on surnud 1796a. Talus on 59-aastane sulane Hans perega ja tema 2. poja nimi on Peter, 16 ¼ a vana. *Weski Petre talu peremees Peter on surnud 1800a. Ta endise sulase Marguse pime poeg Jürri oli 1795a. 8-aastane.*

1816. hingerevisjoni ajaks on sulasest Hansust saanud Mölder Petre Jani talu peremees, ta naine Ellse on 68-aastane. Nende 1. Poeg Hans on 1813a. võetud nekrutiks ja poeg Peter on 21 ¼-aastane. *Weski Petere talus on kirjas ainult sulane Jürri – 27-aastane.*

1826 hingerevisjoni ajal elab peremehena Möldre Peter Jaani talus (nr. 41) Peter Hansu p. ja saab perekonnanimeks **Wesk**, tal on naine Ann ja 5-aastane poeg Abram. *Weski Peter talus (nr.40) keegi ei saa Wesk nime, peremeheks on Johan Ritson.*

1834 hingerev. ajal on Peter Hansu p. Wesk endiselt Möldre Peter Jaani talu peremees, tal on uus naine Reet ning poeg Abram ja tütreid Els ja Marri (12-aastane) I OO-st Ann'ega.

1850 hingerev. ajal elab Peter Wesk (55 ½-aastane) Hansu p. koos naise Reedaga (sünd ~1808) Mölder Peter Jaani talus, pojad: Abram 29 ½ -aastane, Hans (sünd. 1837), Jaan (sünd. 1845). Nende poeg Mihkel on kirjas 6-aastasena ja eraldi elavana Jürimatsi Jaagu talus nr. 50. Seal on peremeheks Andres Pertma ja perenaiseks Marri (sünd 1824, Peter Wesk'i ja Anne tr.), Mari oli siis Mihkli poolõde. *Jaan Ritson Johani p. on Veski Petri t. nr. 40 peremees, seal ei ela endiselt ühtki Wesk'i nimelist.*

1858 hingerev. ajal elas 65-aastane Peter Hansu poeg Wesk koos 50-aastase naise Reedaga Moelder Peter Jaani talus, 37 ½ aastane Abram on taluperemees, tal on naine, 2 poega ja tütar, ning vendadest Hans on 21-aastane, Mihkel on 14-aastane ja noorim vend Jaan on surnud 1851a. Juurde on hiljem kirjutatud, et Mihkel on 1867 õppima läinud.

Kõigest sellest **järeldan**, et Paistu khk. ristimise meetrikas Mihkel Wesk'e sünnikohaks märgitud Veske talu pole olemas olnud, on Weski Peter talu (nr. 40) ja Möldre Petre Jaani talu (nr. 41). Viimane on Mihkel Weske vanemate ja Mihkli enda sünnitalu, see **tuleks teatmeteostes ära parandada**, tänapäevaselt ehk: **Möldre Peeter Jaani talu**.

Hingerevisjonide ajal 19 saj-l ei olnud selle talu inimestest keegi mölder, ainult talu nimi oli selline.

Hans Wühner, 1.nov.1836 Paistu khk. Aidu möisa kupja p. – 31.juuli 1911 poja juures Karula möisas, õ. Aidu vallakoolis, Viljandi alg- ja kreiskoolis, sooritas kihelkonnakoolmeistri eksami, oli Paistu kihelkonnakoolmeister 1854-58, kus õpilaste seas ms. vennad **Petersonid**,1858-1878 (1880 kogumiku "Tarvastu kihelkond 2001 järgi) Tarvastu kihelkonnakooli koolmeister ja köster, abielus Elisabeth Lehmanni'ga, kus õpilaste seas **M.Veske, A.Grenzstein, M.Lipp, Aino Tamm** jt., 1878 (1880?) -1908 Nõo khk. **Keeri möisa** rentnik, samaaegselt Nõo koguduse eestseisja. Oli esimesi teadlikke eesti rahvuslasi, oli seotud 1864 palvekirjaliikumisega, oli **Aleksandrikooli** idee algatajaid(I koosolek tema kodus) , Eesti Kirjameeste Seltsi (**EKM**S) asutaja-liige, asutas Tarvastusse muusika- ja laulukoori, lõi Tarvastusse Eesti ühe esimese **laenuraamatukogu** (1860) ja kinkis EKMS raamatukogule esimesed raamatud, oli Viljandi Eesti Põllumeeste Seltsi asutajaid, mõnda aega ka Tartu Põllumeeste Seltsi esimees, osales eesti ärkamisaja vaimueliidi kogunemisel Helmes (6.juulil !870), kus otsustati asutada EKMS, ta oli vastuvõtjaks sama seltskonna Tarvastu kogunemisel (7.juulil 1870), kus otsustati ja valiti Eesi Aleksandrikooli Peakomitee. Aleksandrikooli idee oli välja mõelnud ja keisrilt asutamislõa taotlenud (14.aug.1869) **Jaan Adamson**, sünd 26 Okt.1824 Suure-Jaani khk. Vastsemöisa valla Kurnuvere k. Uuetoa t. saunas, pärast vallakoolmeistri

eksami sooritamist, töötas koolmeistrina Mornas, 1852a-st Holstre Pulleritsul. Suri 15.apr. 1879 Holstres ja maeti Paistu kalmistule. Tarvastu kohtumisel osalesid ka Holstre peremehed **Hain Henno –Enno** (1836-1922, Holstre vallavanem) ja **Peeter Ainson**, muidugi ka Jannsen tütardega, C.R.Jakobson, Ado Kurrikoff, H.Treffner, Joosep Kapp, EKMS põhikirjale alla kirjutanud 43 tegelase hulgas: Hurt, Jannsen, Eisenschmidt, Stern, Cornelius Treffner, Gustav Blumberg, C.R.Jakobson, aga ka Hans Wühner, Georg Rosenberg, Hain Henno, Jaan Adamson, Eglon Vändra kurtide koolist, põhikiri kinnitati Riias 25.nov.1871. Esimene põhikirjas ette nähtud asutajate koosolek toimus Viljandis 25. veebr.1873a., sest enamused asutajaid elas selle ümbruses. Eluaegseks auesimeheks valiti Kreutzwald, tegev-esimeheks J.Hurt, sekretäriks Rudolf Kallas, asesekretäriks **H.Wühner.**, Jannsen ja Köler auliikmeteks.

Halliste khk.

Friedrich Karl Akel 05. 09. 1871 Kaubi mõisas– 03.07.1941, leidsin saagast Halliste 527-250, et tegelikult sündis (minu arust) 24.09.1871a. Kaubi mõisa Nos(s)i karjamõisa omaniku Johan Akeli ja Kert´u (neiuna Risso) pojana. Ristit. 26. sept. 1871. Fr.K.Akel tapeti NKVD poolt 1940 Tallinnas Õige sünniaeg ukj. peaks siis olema 06.10.1871. Õ. 1892-97 TÕs arstiks, oli Korp! Fraternitas Estica asutajaid. Töötas Tallinnas silmaarstina, oli 1908-18 Kaarli koguduse konvendi vöormünder ja 1919-st nõukogu esimees. 1922-23 saadik Soomes, ajavahemikus 1923-38 3x EW välisminister, 1924 riigivanem, sel ajal toimus ka 1.dets. riigipööre, 1928-33 saadik Rootsis, Norras ja Taanis, 1934-36 saadik Saksamaal ja Hollandis. Oli II ja III Riigikogu liige, Rahvuskogu II koja liige ja I Riiginõukogu liige 1938-40. Tallinna Eesti Seltsi “Estonia “ esimees, 1925-31 Eesti esindaja ROK-s. OO Nosi mõisas 12.03.1906 Adele Caroline Tenz´iga, 22-aastase Adolphi tr-ga Tartust. 4 last, naine ja poeg hukkusid Venemaal laagris, üks tütar sai laagrist tagasi, 2 tüdruku põgenesid Rootsi.

Hendrik Allik 15.03.1901 – 09.05.1989. Hendriku vanaisa Hendrik (1823- 1859) oli Vana-Kariste Alliku talus talupidaja ja vist ka omanik OO Madde Sutska (1825 Vana-Karistes), neil oli 4 poega, neist Hans 1854-1939 OO 1890 Leena Kitsnik´uga (sünd. 1866 Kaubi Pillakste t. peremehe Hen ja Kadri tr.), nende poeg **Hendrik** (1901) oli juba noorena sotsdemokraat, kuulus Tööraha Ühise Väerinna saadikuna II Riigikogusse, 1924-38 sunnitööl, 1940 kaubanduse rahvakomissar, 1942-43 eesti laskurkorpuse poliitosakonna ülem, 1943-50 **ENSV MN aseesimees**, 1957-61 ENSV MN Plaanikomitee aseesimees, 1965-73 **ENSV MN esimehe asetäitja**. Tema poeg lehestunud **Olga Lauristiniga** on **Jaak Allik** (1946) parlamendisaadik, Viljandi linnapea, “Ugala” teatri direktor, Eesti Vabariigi **kultuuriminister**.

Hendrik Anso 16.07.1883 Abja Los(s)o t. – 16.08.1973 90-aastasena. Isa Peter1843, ema Kadri, neiuna Vomm. Kõrgema rahvakooli õpetaja kutseõigusega. Oli Karksi khk. Polli Peraküla kooli juhataja 13 aastat, seejärel Pärnu Koolivalitsuses ja Haridusministeeriumis, vist kooliosakonna juh vmss., kutsus Perakülas ellu Haridusseltsi, Ühispiimatalituse, Rehepeksuühisuse, kooperatiivi, sümfooniaorkestri, juhatas sega-, mees- ja naiskoori. Sobiv võimalus oleks siin demonstreerida küllalt kaugeid sugulasi (ainult) üht liini tutvustades. Sellesama Henrik Anso isal Peetril oli vend Pavel, kellel naise Marretiga (Ermas) tütar Ann (H)Anso, sünd.1854 Abja Kalbakülas, kes OO Mert Hans´uga, sünd.1846, nende poeg Mart Hanso sündis 1887 Orajõel ja OO Marie Lõhmusega Laiksaarest, nende poeg Elmar Ferdinand Hanso sündinud 1911 Hädemeestel on 2013a-st Põide vallavanema **Andres Hanso** isa ja 2013a-st Kuressaare linnapea ning “Välispanoraami” saatejuht, 2015 aastast EV kaitseminister **Hannes Hanso** vanaisa.

Karl August Hermann Hindrey 03.(15.)08.1875 Halliste khk. Abja mõisas,- 1947 Iru Invaliidide kodus Hans Kuuse nime all, maet. Metsakalmistule), ristinimega Carl August Herman Hintrey, õllepruul Jurri (1846 Päänurmelt Peetri khk.) ja Kai (1842 Piometsal Türi khk.) p. Õ Peterburis, Münchenis, Pariisis, prosaist, ajakirjanik ja karikaturist, 20 aasta ringis töötas "Postimehe" toimetuses. Päris mulk polnud, ainult sünnikoha järgi.

Erma(t)s Siin esitamata sugupuust selgub, et kunagise Abja Hinrik Ermatsi 8. põlve järglased on nii Kuressaare linnapää **Hannes Hanso** (isaisa isaema isaisaisa) kui ka Soome V. välisminister **Erkki Tuomioja**. Vt. ka Halliste Anso ja Karksi Murrik

Ella Ilbak, vt. Karksi khk.

Elmar Ilus (30.07.1898 Kaarli v. – 3.12.1981Tartus), ristinimi Arnold Hans Elmar, Torimu t. peremehe Peetri (1865-1930) ja Marie p. Õppis juurat Tartu, Leipzigi ja Pariisi Ü. TRÜ tsiviilõiguse ja –protsessi õppejõud, dr. ja prof. 1939-71(vaheaegadega). Tema poeg **Ants Ilus** (16.05.1926 Tartus), lõpetas 1948a. TRÜ agronoomina, põllumaj. tead. dr. 1976, professor 1979, Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria TUI Instituudi teadlane, 1976-87 teadusdirektor. Rajanud Saaremaale Torgu lähedale ühe Eesti liigirikama dendraariumi - 650 nimetust.

Ants Ilusa poolvend on **Peeter Ilus** 9.01.1948 Saare v., apteegijuhataja Ingeborg Nei (sünd. Valk) p. Õ.TRÜ-s eesti filoloogiat, Leningradis teatriteadust, Turu ja Helsinki Ü. etnograagiat, luuletaja, tõlkija, maausuline. Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna asutajaliige, osales Eesti Kaitseliidu ja **Mulkide Seltsi** taasasutamises Viljandimaal. Peeter Ilusa venna Märdi tütar on **Maarja-Liis Ilus** (24.12.1980) – populaarne laulja, Eurovisioonil 1996 Oslos koos Ivo Linnaga 5. koht, 1997 üksi Dublinis 8. koht.

Toomas Hendrik Ilves, eluloo ja karjääri kohta vt. muid infoallikaid. Eesti V. president 2007-2017 Isapoolne suguvõsa pärit Läänemaalt Karuselt. Presidendi ema Irene (Ira, Iraida) 1927, sünd. Sitam, Peter Sitami (1894) OO Jelizaveta Tsistoganova tr., anti 2-aastaselt tädi perekonda kasulapseks ja sai uueks perekonnanimeks Rebane.

Murre Hermann (mille järgi Härma talu nimetus), tema poeg Murre hermanni Juhhan 1737 – 1809.tema poeg Moritz 1771-1850, elas 1785 Murre Hermannil, 1826 Vana-Kariste Vihtla t. peremees, sai perek. nimeks Utt, OO Vihtla t. teenijatüdruku Marret'iga, neil sündis 02.02.1928a. Vihtla t. Leena. Leena I OO oli Polli Räätsa peremehe Aleksander Reifeld'iga (1825-1866), sellest OO-st pärinevad Eestimaa piiskopid Jaan Kiivit sen. ja Jaan Kiivit jun., samuti Jaan Kiivit seniori vennatütred Ruth Kiiviti poeg koolimees Henrik Agur.

Leena II OO Abja Pikasilla peremehe Juhhan Ubba'ga (1841-1932), nende tütar Mari Uba (17.06.1868 Pikasillal) OO Peeter Sitamiga, kes sünd. 19.01.1863 Pornuse Tartu talus. Nende poeg Peter Sitam 13.11.1894 Abja Pikasillal OO Jelizaveta Vassili tr. Tsistoganava'ga. Nende tütar Irina Sitam, lapsendatuna Rebane, OO Endel Ilves'ega (1923-1943), kellede poeg on Toomas Hendrik Ilves – Eesti VR president. Peaks olema 1/8 mulk ja kui Tsistoganovid olid juudid, siis ka 1/8 juut.

Peeter Rebane, Toomas Hendriku tädimees, kes Irene üles kasvas, sünd. 1886 Hermannil e. Härma talus, tema ema Kadri Rebane-Käevard oli sünd 18.07.1853 Murre Härmaal, tema isa Hendrik Käward oli juba 1850 a. hingerevisjoni ajal Murre Härma peremees ja ostis talu vabaks 1884. See on see Toomas Hendrikule tagastatud Härma talu, millest palju pahandust.

Jaak Jõerüüt 09.12.1947, 1977-89 Kirjanike Liidu ametnik, 1989-90 ENSV kultuuriministri asetäitja, 1990 ENSV Ülemnõukogu saadik, 1993-97 EV suursaadik Soomes, 1998-2002 suursaadik Itaalias ja Maltal, 1998-2004 Küprosel, 2004 suursaadik ÜRO juures, 2004-2005 EV kaitseminister, 2006-11 suursaadik Lätis, 2011-13 suursaadik Rootsis. Esivanemad isaliinis Penujast: Kusilla Jaak Penujas 1743-1900 > Michel ~1768 OO Rõõt > Hans 1801 Kusilla, 1826 sai Överstil priinimeks **Jõmm** OO Reet > Mihkel Jõmm ~1830-1894 Överstil OO Tina Pulk 1905 Penujast, läksid 1861 Helme Leebikule > Hans Jõmm 1857 Penujas – 1897 OO Julie G(K)rünwald 1858 Luunjast > Eduard Gustav Joseph Jõmm 1882 Luunjas OO Hilda Grant Orajõelt

Häädemeeste khk., võttis (arvatavasti 1930-ndatel?) uueks nimeks **Jöerüüt** > Sigurd ~1919 OO Hella Aasmann, eestist. Aastalu vms. 1920-2006 > Jaak Jöerüüt (Sigurd ja Hella Vikipeedia järgi)

Mats Kissa 03.02.1887 Kaarli v. Nahksepa t – 24.02.1956, maet Hallistesse. Isa taluperemees Märts, ema Mari, sünd. Raekson. Õ. 1906-11 Riia Põlütehnikumis, uuris ja katsetas välismaal soojaveeleotamisega linatööstuse tehnoloogiat. Juhatas 1913-14 Abja Vanamõisas sellise tehnoloogiaga nn. toorlinavabriku ehitust. M. Kissa pidi minema I Ilmasõtta, kuid sai 1914 siiski vabaks, edasi juhatas vabriku (Abja Lina- ja värnitsatööstuse OÜ) tööd juhataja, direktori ja insenerina kuni 1940a-ni. Oli Halliste Põllumeeste Seltsi esimees. OO 1918a lätlanna Selma Jakobson's'iga.

August Kitzberg (sünd. Kits) 29.12.1855 Laatre (Mõisaküla) Puldre alatares – 29.08.1933 Tartus, isa Peter Kits, ema Lena (Paul), elas Puldrel, Karksis Pöögle Maiel ja Polli vallamajas, Morna mõisas, Viljandis, Riias ja selle lähistel ning Tartus. Õieti kuulus Laatre (saksa k. Moisekyll) A.K. sünni ajal ja veel 1919a-ni administratiivselt Ruijena khk., kuid keele tõttu kuuluti Halliste kogudusse. Tuntud kirjanik, eelkõige näitekirjanik. I OO 24.06.1879 Sophie Emilie Adele Peterson 1855 Luunjas, II OO 19.09.1899 Johanna Wilhelmine Roosmann 1876 Vändra Viluverest, kellega poeg **Jaan Oskar August** 25.08.1904 Tartus – 12.09.1988 USA-s. Õ. Tüs juurat, ajakirjanik, töötas 1923-st "Postimehe" toimetuses, 1935-1941 (vaheajaga) peatoimetaja, sõja lõpus Saksamaale, 1949 USA-sse, 1974st "Ameerika Hääl" toimetuses, sh. Juhataja. A.Kitzbergi elu ja tööga tutvumiseks külasta ka muuseum-tuba Karksis Maiel, Nuiast mõni km Abja poole paremat kätt tee ääres.

August Kohver 20.12.1888 (01.01.1889) Vana-Kariste Kõrgeoja t. – 19.08.1942 laagris Permi obl., Jaani ja Elsa p. Pärast Halliste khkkooli lõpetas 1911 Taanis Dalumi põllumajanduskooli, 1913 Neuhaldenslebeni kõrgema põllutöökooli, õ. 1914. Leipzigi Ü-s. Agronoom, põllutööinstruktor ja õpetaja Võrumaal, Võru Eesti Põllumeeste Seltsi esimees, Võru maavanem 1921-1940.

August Kuusik oli Halliste kooli õpetaja 1919-1972, seega umbes 52 aastat(!!!)

Johanni ja Mareti poeg Hans Laretei (~1865), Kaarli Raadi kõrtsmik, vallakirjutaja, mölder, kingsepp ja orkestrijuhut jne. ostis 1887a. Õisu mõisalt Partsi Kusta talu ja OO 10.03.1891 Anno Tikko'ga (~1873), esimese pojana sündis **Heinrich Laretei**. vkj. 23.12.1891, ukj. 04.01.1892a. I Ilmasõja lahingutes sai Georgi risti ja kuldmõõga. Vabadussõjas suurtükipatarei ülem, sai vabadusristi ja Kohila lähedalt talu. Pärast sõda õppis Tüs majandust, oli II Riigikogus. Kaitseliidu propagandaosakonna juhataja. 1925a. detsembrist Teemanti valitsuse põllutööminister, 1926a. juulist siseminister ja novembrist s.a. saadik Moskvast, 1928a-30 saadik Leedus, siis Välisministeeriumi poliitilise osak dir. 1933-st välisminister Seljamaa abi. 1917a. OO kooliõe Alma Kollist'iga (sünd. 1895 Suure-Jaani taeveres), 1920a. sünd. tütar **Maimu**'st sai tunnustatud moekunstnik ja 1922a. sünd. **Käbi**'st sai maailmakuulus pianist, kes oli mõne aasta OO Ingmar Bergmaniga 1918 -2007, Rootsi Kuningliku Draamateatri dir. ja lavastaja, maailmakuulus filmiressisöör (65 filmi, 4 Oskarit).

Heinrich Laretei vanaisa Johann vanaisa oli Torrimo Toosi Hans (1779) ja selle isa Torrimo Mikku Toos, viimase Toosi vanem poeg oli Andres (1776), selle poeg jälle Toos (27.08.1808), kelle poeg Karl e. Kaarel (11.01.1835) ja Kaarli poeg **Albert Laretei** (22.04.1878). Albert asutas EW esimesel aastal Tartu Ropkasse Kammitööstuse, millest sai suurim vabrik Tartus, ekspordis kogu Euroopasse kamme, suitsupitse, nipsasju, ehteid, nõõpe jms. Sellest on nüüdseks kasvanud Eesti suurim plassmassi ja kile tootmise tehas 'Estiko Plastar'. Pärast sõda elas Albert koos prouaga vaikselt tütre juures Karksi-Nuias, keegi ei andnud üles ja nad surid ilma represseerimisteta.

Hans Leesment 01.(13.)02.1873 Abja Vanamõisas – 1944Tallinnas. Reitle t. peremehe Carli ja Anne p. Vabadussõjas 1. diviisi arst, sõjaväe medteenistuse looja, alates 1920 Sõjaväe Tervishoiu Valitsuse Ülem, Kindralmajor (med). Eesti Punase Risti asutaja ja president 1919-1940, Tallinna "Estonia" Seltsi eestseisuse liige 1910-1922, sh. 3a "Estonia" teatri direktor, Eesti Asutava kogu liige, Riigikogu II ja III koosseisu liige, 1938-st Riiginõukogus. OO Ella Marie Julie Printsoniga, neil 3 poega.

Juhan Oskar Ludri 16. jaan 1895 Abja Kivle-Härma t. - hukati 1937. Isa taluperemees Märt 1853, Johani ja Marri (Lapp) p., ema Kadri 1865, Märt Otsa tr. 1917-20 mitme Vene laevastiku komissar, 1921-? Kaspia mere flotilliülem, 1932-37 NL merejõudude ülema asetäitja, 1. järgu flagman (Viitseadmiral), NL Mereväe Akadeemia ülem.

Arnold Luhaäär 20.11.1905 Mõisaküla rdtjaamas – 19.01 Tallinnas, isa katelsepp Johan, ema Anna Maria Saarde khk-st. 8x Eesti meister tõstmises, 1x kreeka-rooma maadluses, 1928 OM tõstmise raskekaalus hõbemedal, 1936 OM pronksmedal tõstmises.

Jaan Maide 18.05. (30.05.) 1896 Abja v. - 10.aug.1945 lasti Butörka vanglas NSVL Ülemkohtu Sõjakolleegiumi otsusega maha. Isa Tõlla t. mölder Johani p., ema Liso. Perekond kolis Abjast Vana-Karistesse. Vabadussõjas kolonel, kompanii ülem. Sai Voltveti mõisa kingituseks ja tasuta hariduse kuni kõrghariduse lõpuni, 1925-26 Kindralstaabi I osak ülem, 1926 Kaitseliidu Peastaabi ülema aset., 1928 ülem, ajakirja "Kaitse Kodu" vastutav toimetaja 1930-40, Noorkotkaste vanem, 1941-44 Omakaitse Peavalitsuse ülem, sõjakooli õppejõud II Ilmasõja ajal tõsteti kindralmajoriks EW O.Tiefi valitsuse poolt ja kuulutati Sõjavägede Ülemjuhatajaks 20.09.1944(-24.09.1944 ilma vägedeta) (e. sõjaministriks ?). OO Nõmme Rahu kirikus 1928 Frederike Aurelie Alber (1902-39), tütar Fiametta-Lilian (1931), II OO Tallinnas 1941 Marta-Marie Arro, sünd Vehver (1903-1979(?), tütar Mare-Anne (1944). Abikaasa ja lapsed küüditati 1956a. Jaani vennapoja **Peeter Maide pere** asutas taastatud Eesti V-s kirjastuse "Varrak", suurima Eestis, olles selle omanikud ja tegevjuhid.

Jaan Masing 31.01.1875 Vana-Karistes Sõnni t. - 1944, isa Sõnni t. peremees Jaak Jaagu p. (1835), ema Reet (1840), Tõlla Jaak Mägi tr., lõpetas 1901 Moskva Ü. arstiteaduskonna, täiendas Berliinis, Dresdenis, Leipzigis, 1901-st arst Abjas, Ruijenas.1905 Tallinna Tervishoiu arst, hiljem Tallinna Nakkushaigla ülem-arst, Eesti Arstide Seltsi esimees, EW Asutava kogu liige, Riigikogu IV ja V koosseisu liige, 1927 Töö- ja hoolekandeminister. Kirjutas õpetusraamatu: "Juhatus haiguste äratundmiseks ja ravitsemiseks", ilmus vähemalt 2 trükki.

Jaan Mets 21.12. 1890 (ukj. 02.01.1891) Vana-Kariste Kormi t. – 18.09.1969 Uppsalas. Vanemad taluperemees Hans ja Els. Lõpetas Riia Polütehnikumi agronomina 1917, kuukirja "Talu" peatoimetaja 1918-1919, "Agronom" toimetaja, 1919 EW Asutava Kogu liige, 1920-1944 Jõgeva Sordikasvanduse heintaimede osakonna juhataja, 1927-1944 TÜ rohumaaaviljeluse õppejõud, 1930-st dotsent. Oli Riigi Katseasjanduse Nõukogu esimees ja Eesti Põllumajandusliku Entsüklopeedia peatoimetaja 1935-1940. Aretanud 23 heintaimesorti, kirjutanud 5 teadusraamatut ja lisaks 3e kaasautor..

Erast Parmasto 23.10.1928 Nõmmel – 24.04.2012 Tartus. Isa Hans Parrol (ka Parol, Parro, Parul, Paru), eestist. 1935 Parmasto, sünd 1884a. Vana-Kariste Undimaa talus, OO 1920 Tallinnas Maria Puujalg 1888, Liso tr. Kuessaarest. Poeg Erast oli seeneteadlane, bioloogiadoktor 1969, ENSV TA akadeemik 1986, 1973-81 TA Keemia, Geoloogia ja Bioloogiateaduste osak. akadeemik-sekretär, 1980 TRÜ professor.

Märt Pukits (ka Pukkits) 30.04.1874 Uue-Kariste Niggola t. – 07.06.1961 Tartus. Sepp Johani ja Anne p. poeg, Õ. 1899 – 1901 Leipzigi kunstikadeemias, 1921-24 Tartu Õpetajate Seninari joonistusõpetaja ja kunstiajaloo lektor "Pallases", raamatuillustraator, sh.esimesi, kes kujundas moodsas jugendstiilis, mitmest keelest tõlkija, seetõttu ka Läti NSV teeneline kultuuritegelane.

Märt Raud 11.07.1878 Õisu Turva t. - surnud Siberis laagris, I Riigikogu liige, eesti Põlevkivitööstuse asutaja. Isa Hannus Raud 19.12.1830 Abja m. - 24.05.1906, Sepa t. peremehe Hans Raua ja Ewa p. OO 14.12.1858 An Laur (11.08.1838-11-03.1899) Abja Uuesepa peremehe Jaak Laur'i ja Kert'i tr., Jaagu isa Hans ja vend Jaan olid Lopa Lauri peremehed. Märt Raua vend Hannus (Hanus), sünd. 20.juuli 1874 Õisu Rimmo talus OO Linda Särev'iga, nendel poeg **Martin Raud** (01.09.1903 - 06.07.1980), kes nõukogude luuletaja, kirjanik ja Loomingu toimetaja kirjanikunimega **Mart Raud**, I OO oli 1925-1940 Leonida (Lea) Jürisson, kellega poeg

Eno Raud (15.02.1928- 1996) lastekirjanik ja prosaist, ENSV teeneline kirjanik, OO-st Aino Pervik'uga **Rein Raud** sünd 21.12.1961, kes prof., dr, filosoof ja Tallinna Ü. rektor ja **Mihkel Raud** 18.01.1969 muusik, ajakirjanik, telesaatejuht, mõnda aega Riigikogu liige. Martin-Mart Raua II OO tõlkija Valda Aaviste'ga, kellega tütar **Anu Raud**, sünd 10.05.1943, kes ka veidi kirjutanud, aga peamiselt tekstiilikunstnik, olnud professor ja "Uku" peakunstnik.

Jaan Reinbach 22.04.1888 Tuhalaane Kamsi t., eestist. **Rannap**, - 1955(6) Hallistes, vanemad: Jaak (1842 Mornas) ja Reet 1846 (sünd. Eek). Halliste legendaarne khkkooli juhataja (1917-1951), laulukoori ja orkestrijuhataja, koolimaja ümber pargi rajamise eestvedaja, samuti istutas õpilastega Halliste surnuaia teede äärde alleed, abikaasa **Linda Rannap** 31.05.1898 Suure-Kõpus – 1984, Peet Hermann ja Reeda tr., oli Halliste kooliõpetaja 1919-1959, poegadest **Jaan Rannap** 03.09.1931 Kullas sai tuntuks lastekirjanikuna ja ajaleht "Säde"toimetajana, **Heino Rannap** 09.06.1927 Kullas, muusikateadlane, olnud Tallinna Muusikakooli director, 1986 doktor, 1950-54 ja 1977-95 TR Konservatooriumi õppejõud ja kateedrijuhataja, 1987 professor, 2 üldlaulupeo sümfooniaorkestrite üldjuht, tuntud ka kui muusikategelaste biograaf, s.h. Saebelmannid. Heino OO viiulikunstnik Ines Tiikvee, enne eestist. Tiidermann, (isa Valdur Pärnu Saugalt, ema Milja neiuna Altmets Tallinnast) ja nende poeg on tuntud klaverikunstnik **Rein Rannap** 06.10.1953

Hans Rebane 12.(24.) 12.1882 Vana- Kariste v. Härma t. – 16.12.1961 Stockholmis Õ. TÜ arstiks, töötas 1911-18 Postimehe toimetuses, s.h. vastutav toimetaja, 1918-27 "Päevalehe" vastutav ja peatoimetaja, 1927-28 EW välisminister, III Riigikogu liige, 1931-37 EW saadik Soomes, 1937-40 saadik Lätis. Arreteeriti 1941, aga sai põgenema. Rootsis EW eksiilvalitsuse välis- ja peaminister. President T.H.Ilvese ema kasuisa vend.

Jaan Riet sünd 15.03.1873 Abja v. Perakülas Wennetarre t. – 28 07.1952 Viljandis, Viljandimaa tuntud fotograaf. Isa ehitusmeister Jaan, ema Anno. OO 1902 kunstfotograaf Marie Udelt (1880 – 1959), asutasid Viljandisse moodsa fotoateljee ja teenendasid aastakümneid kogu Viljandimaad, kunstfotograafiaga tegeles ka tütar Hilja Riet (1905 – 2006).

Jaan Rink 1886 Uue-Kariste mõisas – 30.07.1927 Tallinnas Sõjaväe Keskhaiglas, maet. Vana-Kaarli kalmistule. Isa Jaak 1845 Uue-Kariste Puise t. OO 1884 Marri Widik 1859 Kaarlis, Märdi tr., leeris 1902 Seapillilt. Lõpetas 1906 Vilno sõjakooli, õ. 1912-14 Keiserlikus Nikolai Sõjaväeakadeemias. Vabadussõjas Ülemjuhataja Staabis ja Kindralstaabis, 1918/19 I Diviisi staabiülem ja Viru rinde operatiivjuht, 1919 sõjanõukogu liige, polkovnik, osales vaherahuläbirääkimistel Landeswehri ja rahuläbirääkimistel Venemaaga. 1922 nimetati sõjaväeatašeeks Venemaale, aga Venemaa ei nõustunud. 1923 nimetati sõjaväeatašeeks Prantsusmaale, aga Prantsuse pool ei nõustud. 1923-27 Kaitseväe Ühend. Õppeasutuste Ülem, see oli kindrali ametikoht, kuigi ta oli koloneli auastmes.

Alma Johanna Ruubel 16.(28.)09.1899 Õisu Peebul – 21.01.1990 Tartus, isa puusepp Johan, ema Ann, sünd Mankin. Eesti matemaatik, lõpetas TÜ 1932, dotsent 1949, geomeetriakateedri juh. 1951-52, 1952-73 EPA õppejõud, kõverjoonelise projitseerimise suuna rajajaid. Halliste khk. Kaarli mõisa taludest pärit kuulsamate Ruubelite ühiseks esiisaks saab lugeda Tarro (Taru) Matsi Jaagu poja Toksi Peter Ruubeli (1815) poega **Peeter Ruubel**'it 08.10.1859 Kaarli Kääriku t. – 24.01.1929, 19 aastat Paistu ja 16 aastat Kõpu kihelkonnakoolide juhataja, "Kaunimad laulud.." sõnade autor. Koolmeistri vend Jaak (1854) OO Marie Akel'iga, nende poeg **Peeter Johannes Ruubel** 01.10.1885 – 24.12.1957, lõpetas 1914 Moskva Ü. õigusteaduskonna, Eesti Asutava Kogu liige, EW Välisministeeriumi jurist-konsult, "Noor-Eesti" liige, avaldanud artikleid ja raamatuid. Tarro Matsi Jaagu poja Mihkli (1824) pojapojapoja **Ülo Ruubeli** 22.03.1930 – 01.04.2010 suursaavutuseks oli Mulkide Seltsi taastamine 1990a. **Mulkide Seltsi** asutamiskoosolekul Tallinnas 05.05.1934a osales üle 400 mulgi, nende hulgas K.Päts, J. Laidoner, J.Soots jt. mulgi prominendid.

Martin Rõigas 09.(20.)10.1908 Abja Peraküla Henno t., 1928a-st **Mart** – 13.07.1941, mõrvasid punaarmeelased. Isa taluperemees Hans 19.12.1853 II OO 22.06.1897 Ann Mõrd 22.06.1879, Henu tr. Majandusteadlane, Tartu Majandusühingu asedirektor, Rahvuskogu ja I Riigikogu liige. Eelmise noorem vend **Peeter Rõigas** 10.(23.)07.1914 Abja v. Henno t. – 27.12.1998, maet Hallistes. Lõpetas TÜ metsaosakonna 1937a. 1946-49 TÜ metsakasvatuse kateedri juhataja, 1949-50 TA Bioloogia Instituudi metsasektori juhataja, 1950-56 asumisel Karaganda obl., 1956-59 EPA metsakasvatuse ja metsakultuuride kateedri õppejõud, siis 10a Luua metsamajanduse tehnikumis õpetaja ja 1970st Eesti Metsainstituudi metsakaitse sektori juhataja.

Marie Sapas 28.11.1873(vkj.) Vana-Kariste Liplapi t.- 20.03.1950 Tallinna vanglas. Jüri (1831) ja Reet (1832) Sapaste tr. Õ. Tartu Gümnaasiumis ja Venemaal koduõpetajaks, Soomes kodumajandust ja täiendas õpinguid Saksamaal. Halliste Naisseltsi esinaine, Liplapi aiatöö- ja kodumajanduskooli asutaja ja juhataja, kool oli esimene omalaadne Eestis, Liivimaal ja üldse kogu Vene Keisririigis. Väidetavalt õ. koolis kokku 658 tütarlast. Propageeris ühena esimesena taimetoitlust ja pidulikel puhkudel rahvariiete (taas)kandmist, kodukaunistamine oli tema kooli õpetuses väga tähtsal kohal.

Märt **Schulzenberg** (1823-1905) oli 1850 ja 1858 revisjonide ajal Pornuse mõisa Jõõtsi t. peremees, läks 1861 perega Peipsi äärde Kavastusse (Tartu-Maarja khk.), kus ostis talu. Märdi isa Peter ja vanaisa Jaak olid Pornuse Letti t. peremehed. Õieti said nad 1826 perekonnanimeks Sulsinberk, kuid 1850-ndatel hakkasid kirjutama Sulzenberg ja veel hiljem Schulzenberg. Märt OO 1853a. Marri Tambergiga (1833-1913) > 1. laps Ann (1855-1927) OO 12.03.1879 Tartu Maarja kirikus (139-451) Johann Jänes'ega (1848-94), Märdi p. Pahuverest, hiljem Võhandu jõel Paidra veski omanik > tütar Marie Jänes (1881-1970) OO Jaan Raudsepp (1878-1961), kooliõpetaja ja raamatukaupmees Tartus Kүүtri uul. > tütar Nora-Liina Raudsepp (1905-1982), tantsijanna, OO Jerzy Kaplinski (1901-1945), TÜ poola k. professor > **Jaan Kaplinski** (sünd. 1941), kirjanik ja tõlkija, veidi ka ühiskonnategelane, 2 naist, 6 last. > 5. laps **Martin Schulzenberg** (1856 Pöögles – 1912), 1908 Liivimaa saadik III Vene Duumas, elas Rehemetsa t. Kavastus (Peipsi ääres), A. Kitzbergi sõber selle Tartu päevilt, mõlemad "Postimehe" kaastöölised, Kitzberg soovitas tema pool, OO Olga Pabo. > 6. laps Anton Schulzenberg (1867– 1942) üks vanema põlve eesti soost arste, OO Anna Goldberg (1870-1927) > Eva Schulzenberg (1908-1985) klaveriõpetaja, 3x Ameerikas abielus, kõik abikaasad tuttavad nimed "Ameerika Häältest": **Valentin Kokla**, **Heikki Leesment** ja **Harri Patrasson**, viimasega tütreid ooperilaulja **Ive Patrasson** (1937) OO Heino Ainso, ja kunstnik **Merike Patrasson** (1941) OO Martin, kes Torontos, 2010 oktoobris oli KUMUs pagulas-eestlaste kunstinäitusel temalt 2 maali. "Maastik" 1965 ja "Rikkumatu" 1967. > 7. laps Ida Alexandra Margaretha Schulzenberg (1872-1948) OO Juhan Mägi (1870), kes ostis Peipsi ääres Koosal Lõhmuse t., mõlemad surid küüditatutena Siberis, nende poeg oli **Arvo Mägi** (sünd. 13.06.1913 Tartumaal Kavastu Koosa k. Lõhmuse t. - 27.11.2004 Rootsisis.). Sai II Ilmasõja ajal üle Soome Rootsi, kus kirjanik, 30 proosaraamatut, 2 luulekogu, näidendiraamat, esseistikat, vesteid, eesti kirjanduse lühiajalugu, monograafiad Karl Ristikivist, Kert Helbemaest, Kalju Lepikust, oma mälestusteraamat, "Eesti Rahva Ajaraamat", "Euroopa Rahvaste Ajaraamat" jne. Arvo isa Juhan oli Karksist väljarändaja poeg ja juba sündinud Tartumaal Voldi v. Idu t-s, Juhan Mägi isa oli samuti Juhan, sünd.1837 Polli Peraküla Putniku t., ema Elts (1847 Peraküla Udsu t.), neiuna Sarv, Eltsu ema oli **Kadri Sarv** (1823 – 1899) neiuna Kiusalaas, sünd Peraküla Suuresilmal t. ja kes oli Karksi kõige kuulsam rahvalaulik.

Märt Schulzenbergi teise põlve nõbu (vanaisad vennad) oli Peeter Schulzenberg (1854 – 19.., Jaagu p.), kes rändas Mulgimaalt välja Maarja-Magdaleena khk. Kudina mõisa alla, tema poeg **August Schulzenberg** 26.02.1891 (Kudinal) oli legendaarne Põltsamaa Gümnaasiumi direktor 1920 kuni surmani 1935, viis kooli 1921 Uue-Põltsamaa mõisa häärberisse, tänapäeval võib mõisataguses pargis veel näha tema ajal rajatud pisikest ja mitmete eksootidega kooli botaanikaaeda.

Anton Suurkask 07.08.1873 Uue-Karistes mõisas – 17.04.1965 (91-aastasena) Viljandis. Uue-Kariste kupja Hansu e. Antoni p., ema Sempre Jaan Sootsi tr. Reet. Ajakirjanik, kirjanik, andis kirjastajana välja üle 100 oma raamatu, raamatuillustraator, vanavara-koguja (koos J.Jungiga), sporditegelane, Viljandi spordiseltsi "Tulevik" esimees, pani näitejuhina aluse teatritegevusele Viljandis, rahvaravitseja jne.

Jaan Weisson, eestist. **Valgesoo** 27.08.1872 - 1948 Pornuse m. Luusepa t. Januse ja Ann'e (Sangernebo Kaubilt) p. Tõukarja-aretaja, Pärnu Maavolikogu liige, Halliste Põllumeeste kogu ja Tori Tõuhobuste Seltsi juhatuse esimees.

Johan Wilip/Vilip 30.04.(12.05.)1870 Uue-Karistes mõisas –27.01.1942 Tartus, isa Jaan mõisa karjarentnik, ema Kadri, füüsik, lõpetas 1895 TÜ matemaatika-füüsika teaduskonna, töötas St-Peterburi TA-s ja Mereväeakadeemias 1896-1920, oli 1911-20 Pulkovo seismoloogiajaama juhataja, konstrueeris maailmakuulsad moodsad seismograafid, mille järele sellised valmistati 22 maailma seismoloogiajaamale, EW ajal väidetavalt TÜ korraline füüsikaprofessor (kuigi EEs seda pole kirjas?).

Leo Võime 1933 U-Kariste v. 1984-88 Jakuudi ANSV Julgeoleku Komitee esimees, 1988-92 Moskva Julgeolekukomitee osakonnaülem, 1992-93 Venemaa Julgeoleku Teenistuse Akadeemia õppejõud, kindralmajor

Viljandi khk.

Jüri Jaakson sünd 1870 Uue-Võidus e. Karulas Viidika t., ta oli 1917 Eestima kub. komissari abi, 1918-20 kohtuminister, 1924-25 Riigivanem, 1926-40 Eesti Panga president. Arret. 1940 või 41, suri vangilaagris.)

Suure-Jaani khk-st Mulgimaale tulnud

Jaan Adamson 26.10.(07.11.)1824 Vastemõisa v.- 27.04.1878 Holstre v., maet Paistu kalmistule) Isa Vastemõisa Kornovere k. Auli Kodre Andrese e. Uuetoa talu peremehe Jaan Adamsohn'i (~1772 - 24.05.1833, Andrese p.) ja Mall'e (~1770, Tõnnise tr.) 1.poeg. Hiljem Holstre Pulleritsu vallakooli õpetaja, ärakamisaja tegelane, asutas Paistu khk-s laulu-, mängu ja rmtk. seltse, Eesti Aleksandrikooli mõtte algatajaid, eesti Kirjameeste Seltsi asutajaliige, Jakobsoni toetaja.

Jüri Mielberg (30.11.1814 Vastemõisa Halli t. - ? Pahuveres) isa Peter Mielberg (1785Ohhata -1861) oli Vastsemõisas Kabbila koolmeister, nimi Mielberg pant 1x Vastsemõisas. Leeris Suure-Jaanis, OO Sürgaverest pärit Liso Mikkalai'ga (Mikolai) 1840, Jüri on hiljemalt 1835a. 4.aprillist Paistus armulaua käinud, ilmselt oli siis ka juba Pahuveres koolmeister. Neil oli 9 last. 1. poeg **Johann Mielberg** (u.k. 26.04.1841Pahuveres- 14.05. 1894 Tbilisis) õ. Tartu Gümnaasiumis, TÛs füüsikat 1863-70, matr. 7645, cand. math., hiljem Tbilisi Observatooriumi direktor, kus varjas muuseum ka (hilisema nimega) Jossif Stalinist. Suri riiginõuniku seisuses (staatsrath). Johanni poeg **Paul Eugen Mielberg** (18.03.1881Tbilisi - ?) õppis 1899-1901 Riia Polütehnikumi mehaanika osakonnas, 1901-1910 St.Peterburi Kunstiakadeemias, 1910-1916 Peterburis arhitekt, 1921 Tartusse, kus 1922 valiti TÜ arhitektiks ja ehituskunsti õppejõuks, kus töötas 1936-ni, seejärel samas eradotsent, kuni emigreerumiseni 1940, foto EKABLs. Jüri Mielbergi 4. poeg **Karel (Carl) Mielberg** (v.k. 8.07.1852 Pahuveres koolimajas – 05.03.1912 Peterburis) , haridust ei tea, järelhüüdes öeldud, et selfmademann, ehk see on vesiehituse kohta, Ülikoolide korporatsioonide ajaloos öeldakse et liitus justasutatud Vironia konvendiga 1873a., olles ise Pulkovo observatooriumi assistent, äkki oli kuidagi venna eestkoste all seal. Igal juhul on ta hiljem, kui EÜS loodi, valitud üheks (15st) EÜS vilistlaseks, kui EÜS õiguseellase Vironia konvendi liige. Eluloo tõlget tuleb täpsustada ja andmeid kontrollida, aga Carl olla olnud Neeva ja Volga jõgede kanalitega ühendamise ülem-insener, samuti Düna (Daugava) ja Dnepri kanali trasseerija, isegi vist Neva ja Volga kanali ehitaja. Pensioneerudes oli riiginõuniku seisuses Venemaa Vesiehituste Departemangu ülem-insener (Oberingeneur Department Wasserbauten). Kusagil on ka kirjas , et ta oli collegienrath seisuses, so. Kollegiuminõunik e. hiljem ministeriaalnõunik vist. Jüri Mielbergi 6. poeg **Jüri Mielberg** (sünd 1862) oli Lõuna-Venemaal vanade keelte õpetaja.

Tartu Hollmanni seminari õpilased e. Tartu Eesti vallakooliõpetajate seminar 1873-1887

1875 (üldse 13) Jaan Kaalep Karksist

1876 (10) Juhan Aavik Paistust

Jaan Rebane Kuigatsist

1878 (12) Karl Habicht Helmest

Jaan Supp Helmest

Jaan Treufeldt Helmest

1879 (9) Madisson Helmest

Rätsepp Helmest

Roosmann Helmest

1880 (13) Peeter Kiviland Karksist

Margus Lukas Pollist

1881 (12) Jaan Kurrik Viljandimaalt

Karl Ruut Helmest

1882 (12) Juhan Kõks Helmest.

Karl Sommer Helmest

Ado Treufeldt Helmest

Hans Oja Helmest

Toomas Gustavus Helmest

Hans Lellep Viljandist ?

Peeter Koppel ?

1883 (12) Aleksander Jänes ?

Kõiv ?

Laar ?

Ernst Murrik Karksist

1884 (5) Laar ?

1885 (16) Johan Gustavus Helmest

Otto Kurvits Helmest

Hans Roosmann Tarvastust

Hans Unt Tarvastust

Juhan Vaga Paistust

1886 (8) Simm Horn Helmest

Jüri Tiit Karksist

1887 (15) Gustav Habicht Helmest

Hans Hiio Helmest

Peeter Jaakson Helmest

Ado Kaat Helmest